

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความสมดุลงของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน เป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อตอบคำถามว่า หนังสือพิมพ์มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานอย่างไร ให้ความสมดุลงในการนำเสนอต่อกรณีนี้อย่างไร และทัศนคติของนักข่าวซึ่งถือเป็นนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) ต่อกรณีการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานเป็นอย่างไร มีผลต่อการนำเสนอหรือไม่ โดยจะนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

ก. การสำรวจเนื้อหาข่าว

รูปแบบในการนำเสนอ

เนื้อหาเกี่ยวกับการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานได้รับการนำเสนอในหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ฉบับ ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รวม 602 ชิ้น ในช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย รวม 456 ชิ้น มติชน และ ข่าวสด นำเสนอมากกว่าฉบับอื่นๆ ทั้งนี้กว่าครึ่งหนึ่ง (มากกว่าร้อยละ 50) นำเสนอในรูปแบบข่าว

การชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในรูปแบบของข่าว ร้อยละ 56.6 รองลงมา นำเสนอเป็นภาพพร้อมคำบรรยายภาพ ร้อยละ 31.6 สกู๊ป ร้อยละ 8.8 และบทบรรณาธิการ ร้อยละ 3 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย พบว่าแม้จำนวนชิ้นของข้อเขียนในเรื่องนี้น้อยลง แต่สัดส่วนของข้อเขียนในรูปแบบข่าวมากขึ้นกว่าช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการนำเสนอในรูปแบบบทบรรณาธิการเพิ่มขึ้นจากรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ด้วย ขณะที่ภาพและสกู๊ปน้อยลง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนำเสนอ

หนังสือพิมพ์	รูปแบบการนำเสนอ / ช่วงรัฐบาล									
	ข่าว		ภาพ		สื่อกฎ		บทบรรณาธิการ		รวม	
	ขวลิต	ขวน	ขวลิต	ขวน	ขวลิต	ขวน	ขวลิต	ขวน	ขวลิต	ขวน
กรุงเทพธุรกิจ	52 (58.4)	43 (61.4)	13 (14.6)	19 (27.1)	22 (24.7)	4 (5.7)	2 (2.2)	4 (5.7)	89 (100)	70 (100)
ไทยรัฐ	36 (52.9)	39 (70.9)	23 (33.8)	11 (20.0)	5 (7.4)	-	4 (5.9)	5 (9.1)	68 (100)	55 (100)
ข่าวสด	68 (55.3)	60 (62.5)	48 (39.0)	26 (27.1)	4 (3.3)	-	3 (2.4)	10 (10.4)	123 (100)	96 (100)
ไทยโพสต์	63 (56.3)	56 (62.9)	37 (33.0)	27 (30.3)	7 (6.3)	3 (3.4)	5 (4.5)	3 (3.4)	112 (100)	89 (100)
เดลินิวส์	48 (64.0)	53 (85.5)	25 (33.3)	5 (8.1)	1 (1.3)	1 (1.6)	1 (1.3)	3 (4.8)	75 (100)	62 (100)
มติชน	74 (54.8)	60 (71.4)	44 (32.5)	18 (21.4)	14 (10.5)	2 (2.4)	3 (2.2)	4 (4.8)	135 (100)	84 (100)
รวม	341 (56.6)	311 (68.2)	190 (31.6)	106 (23.2)	53 (8.8)	10 (2.2)	18 (3)	29 (6.4)	602 (100)	456 (100)

แหล่งข่าว

การชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธมี สัดส่วนของแหล่งข่าวฝ่ายเกษตรกรปรากฏในเนื้อหามากถึงร้อยละ 54.7 แหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาล ร้อยละ 33.1 แหล่งข่าวฝ่ายอื่นๆ ร้อยละ 12.2 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย พบว่าแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาลเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 44.1 ของแหล่งข่าวทั้งหมด ขณะที่แหล่งข่าว ฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายอื่นๆลดลง เมื่อพิจารณาหนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญกับแหล่งข่าว เกษตรกรในสัดส่วนที่มากกว่าฉบับอื่นๆได้แก่ หนังสือพิมพ์ที่เน้นข่าวหนักเช่น กรุงเทพธุรกิจ และ มติชน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของแหล่งข่าวที่ปรากฏในเนื้อหาเกี่ยวกับการชุมนุมเรียกร้อง ของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนำเสนอ

หนังสือพิมพ์	แหล่งข่าวที่ปรากฏในข่าวและข้อเขียนอื่นๆ / ช่วงรัฐบาล							
	ฝ่ายเกษตรกร		ฝ่ายรัฐบาล		ฝ่ายอื่นๆ		รวม	
	ชวลิต	ชวน	ชวลิต	ชวน	ชวลิต	ชวน	ชวลิต	ชวน
กรุงเทพธุรกิจ	108 (62.4)	84 (49.7)	51 (29.5)	72 (42.6)	14 (8.1)	13 (7.7)	108 (100)	169 (100)
ไทยรัฐ	65 (60.7)	40 (44.0)	40 (37.4)	47 (51.6)	2 (1.9)	4 (4.4)	107 (100)	91 (100)
ข่าวสด	36 (26.9)	72 (43.9)	62 (46.3)	78 (47.6)	36 (26.9)	14 (8.5)	134 (100)	164 (100)
ไทยโพสต์	118 (52.9)	97 (51.6)	74 (33.2)	63 (33.5)	31 (13.9)	28 (14.9)	223 (100)	188 (100)
เดลินิวส์	75 (53.2)	40 (29.2)	56 (39.7)	69 (50.4)	10 (7.1)	28 (20.4)	141 (100)	137 (100)
มติชน	193 (62.3)	97 (49.5)	77 (24.5)	88 (44.9)	40 (12.9)	11 (5.6)	310 (100)	196 (100)
รวม	595 (54.7)	430 (45.5)	360 (33.1)	417 (44.1)	133 (12.2)	98 (10.4)	1088 (100)	945 (100)

สถานที่เกิดข่าว

การชุมนุมเรียกร้องของเกษตรกรภาคอีสาน ทั้ง 2 ช่วงรัฐบาล มักเป็นการรายงานจากในกรุงเทพมหานครมากกว่าต่างจังหวัด โดยในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รายงานจากกรุงเทพฯ ร้อยละ 81.7 ในช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย รายงานจากกรุงเทพฯ ร้อยละ 71.8 หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาจากต่างจังหวัดในสัดส่วนที่มากกว่าฉบับอื่นๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ที่เน้นข่าวเบา เช่น ไทยรัฐ และ เดลินิวส์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานที่เกิดเนื้อหาข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนำเสนอ

หนังสือพิมพ์	สถานที่เกิดข่าว / ช่วงรัฐบาล					
	กรุงเทพฯ		ต่างจังหวัด		รวม	
	ชวลิต	ชวน	ชวลิต	ชวน	ชวลิต	ชวน
กรุงเทพธุรกิจ	74 (81.3)	47 (68.1)	17 (18.7)	22 (31.8)	91 (100)	69 (100)
ไทยรัฐ	45 (68.2)	32 (58.2)	21 (31.8)	23 (41.8)	66 (100)	55 (100)
ข่าวสด	113 (93.4)	69 (73.4)	8 (6.61)	25 (26.6)	121 (100)	94 (100)
ไทยโพสต์	102 (92.7)	81 (88.0)	8 (7.3)	11 (12.0)	110 (100)	92 (100)
เดลินิวส์	51 (62.2)	43 (63.2)	31 (37.8)	25 (36.8)	82 (100)	68 (100)
มติชน	124 (92.5)	64 (71.1)	10 (7.5)	26 (28.9)	134 (100)	90 (100)
รวม	509 (81.7)	336 (71.8)	95 (18.3)	131 (28.0)	604 (100)	468 (100)

องค์ประกอบคุณค่าข่าว

การชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เนื้อหาส่วนใหญ่ถูกนำเสนอเพราะ องค์ประกอบคุณค่าข่าวด้านความสำคัญและผลกระทบ กระเทือน ร้อยละ 50.9 ความใกล้ชิดและอารมณ์ ร้อยละ 44 ลีกลับซ่อนเงื่อน และความผิดปกติ ร้อยละ 4.9 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัยพบว่า เนื้อหาถูกนำเสนอเพราะองค์ประกอบคุณค่าข่าวด้านความสำคัญและผลกระทบกระเทือนมากขึ้นเป็น ร้อยละ 59.3 เนื้อหาถูกนำเสนอเพราะความใกล้ชิดและอารมณ์ ลดลงเหลือเพียง ร้อยละ 29 ขณะที่องค์ประกอบคุณค่าข่าวด้านความลึกลับ ความผิดปกติ และความขัดแย้งมีสัดส่วนที่มากขึ้น ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของการนำเสนอเนื้อหาข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานตามองค์ประกอบคุณค่าข่าวที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนำเสนอ

หนังสือพิมพ์	องค์ประกอบคุณค่าข่าว / ช่วงรัฐบาล									
	สำคัญ- ผลกระทบ		ใกล้ชิด- อารมณ์		ลึกลับ- ผิดปกติ		ขัดแย้ง		รวม	
	ชวลิต	ชวน	ชวลิต	ชวน	ชวลิต	ชวน	ชวลิต	ชวน	ชวลิต	ชวน
กรุงเทพธุรกิจ	44 (47.8)	35 (54.7)	40 (43.5)	21 (32.9)	8 (8.7)	8 (12.4)	-	-	92 (100)	64 (100)
ไทยรัฐ	37 (58.7)	36 (73.5)	24 (38.1)	10 (20.4)	1 (1.6)	-	1 (1.6)	3 (6.1)	63 (100)	49 (100)
ข่าวสด	60 (50.4)	51 (59.3)	54 (45.4)	30 (34.9)	5 (4.2)	5 (5.8)	-	-	119 (100)	86 (100)
ไทยโพสต์	52 (48.6)	48 (57.1)	49 (45.8)	29 (34.9)	6 (5.6)	7 (8.3)	-	-	107 (100)	84 (100)
เดลินิวส์	40 (54.8)	32 (57.2)	27 (37)	9 (16.2)	6 (8.2)	10 (17.9)	-	5 (8.8)	73 (100)	56 (100)
มติชน	66 (49.6)	46 (58.9)	64 (48.1)	21 (26.9)	3 (2.3)	11 (14.2)	-	-	133 (100)	78 (100)
รวม	299 (50.9)	248 (59.3)	258 (44)	121 (29)	29 (4.9)	41 (9.8)	1 (0.2)	8 (1.9)	587 (100)	417 (100)

ทิศทางในการนำเสนอ

การชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ทิศทางส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาที่ลบกับรัฐบาลถึง ร้อยละ 36.2 รองลงมาเป็นทิศทางที่เป็นกลางกับ คู่กรณี ร้อยละ 32.7 เมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ปรากฏว่าเนื้อหาในทิศทางที่เป็นกลางกับทั้งฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายรัฐบาลมีมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 44.7 ขณะที่เนื้อหาในทิศทางที่เป็นลบกับกลุ่มผู้ชุมนุมก็เพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 24.1 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของทิศทางเนื้อหาข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกร
ภาคอีสานที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนำเสนอ

หนังสือพิมพ์	ทิศทางเนื้อหาข่าวที่นำเสนอ / ช่วงรัฐบาล											
	กลาง		+ เกษตร		- เกษตร		+ รัฐบาล		- รัฐบาล		รวม	
	ขวลิต	ชวน	ขวลิต	ชวน	ขวลิต	ชวน	ขวลิต	ชวน	ขวลิต	ชวน	ขวลิต	ชวน
กรุงเทพธุรกิจ	18 (20.3)	28 (40.0)	15 (16.9)	10 (14.3)	1 (1.1)	15 (21.4)	2 (2.2)	1 (1.4)	53 (59.6)	16 (22.9)	89 (100)	70 (100)
รวม	46 (28.93)		25 (15.72)		16 (10.06)		3 (1.89)		69 (43.4)		159 (100)	
ไทยรัฐ	32 (47.1)	25 (45.5)	12 (17.6)	1 (1.8)	8 (11.8)	17 (30.9)	4 (5.9)	8 (14.5)	12 (17.6)	4 (7.3)	68 (100)	55 (100)
รวม	57 (46.34)		13 (10.57)		25 (20.33)		12 (9.76)		16 (13.01)		123 (100)	
ข่าวสด	30 (24.3)	47 (49.0)	39 (31.6)	14 (14.6)	2 (1.6)	14 (14.6)	3 (2.4)	6 (6.3)	49 (39.7)	15 (15.6)	123 (100)	96 (100)
รวม	77 (35.16)		53 (24.2)		16 (7.31)		9 (4.11)		64 (29.22)		219 (100)	
ไทยโพสต์	36 (32.1)	41 (46.1)	20 (17.9)	8 (9.0)	3 (2.7)	11 (12.4)	2 (1.8)	1 (1.1)	51 (45.5)	28 (31.5)	112 (100)	89 (100)
รวม	77 (38.31)		28 (13.93)		14 (6.39)		3 (1.49)		79 (39.3)		201 (100)	
เดลินิวส์	37 (49.3)	21 (33.9)	9 (12.0)	3 (4.8)	19 (25.3)	27 (43.5)	1 (1.3)	8 (12.9)	9 (12.0)	3 (4.8)	75 (100)	62 (100)
รวม	58 (42.34)		12 (8.76)		46 (33.58)		9 (6.57)		12 (8.76)		137 (100)	
มติชน	44 (32.6)	42 (50.0)	38 (28.1)	6 (7.1)	5 (3.7)	26 (31.0)	4 (3.0)	7 (8.3)	44 (32.6)	3 (3.6)	135 (100)	84 (100)
รวม	86 (39.27)		44 (20.09)		31 (14.16)		11 (5.02)		47 (21.46)		219 (100)	
รวมทั้งหมด	197 (32.6)	204 (44.7)	133 (22.1)	42 (9.2)	38 (6.3)	110 (24.1)	16 (2.7)	31 (6.8)	218 (36.2)	69 (15.1)	602 (100)	456 (100)

เมื่อนำความถี่ของเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนำเสนอทั้งต่อฝ่ายรัฐบาลและฝ่าย
 เกษตรกรมาให้คะแนนโดยเนื้อหาที่เป็นบวกให้ 3 คะแนน ที่เนื้อหาที่เป็นลบให้ 1 คะแนน จากนั้น
 นำมาหาค่าเฉลี่ยจะพบว่า ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเสนอ
 เนื้อหาเป็นบวกกับฝ่ายเกษตรกรอย่างมาก โดย ข่าวสด มีค่าเฉลี่ยทิศทางเนื้อหา 2.9 รองลงมาคือ
 กรุงเทพธุรกิจ 2.88 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย จะพบว่า ค่าเฉลี่ยทิศทาง
 เนื้อหาบวกต่อเกษตรกรลดลงไปมากทุกฉบับ ส่วนทิศทางเนื้อหาบวกต่อรัฐบาลนั้นจะพบว่า ในช่วง
 รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะมีค่าเฉลี่ยทิศทางเนื้อหาบวกต่อรัฐบาล
 ระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย พบว่าทุกฉบับจะมีค่าเฉลี่ยบวก
 ต่อรัฐบาลสูงขึ้น โดย เดลินิวส์ มีค่าเฉลี่ยทิศทางเนื้อหาบวกต่อรัฐบาลนายชวน สูงสุด 2.45 ดัง
 ตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยทิศทางเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์นำเสนอทั้งต่อเกษตรกรและรัฐบาล

หนังสือพิมพ์	ค่าเฉลี่ยทิศทางเนื้อหา				
	ต่อเกษตรกรใน รัฐบาลชวลิต	ต่อเกษตรกรใน รัฐบาลชวน	ต่อเกษตรกร (รวม)	ต่อรัฐบาล ชวลิต	ต่อรัฐบาลชวน
กรุงเทพธุรกิจ	2.88	1.8	2.34	1.07	1.18
ไทยรัฐ	2.2	1.11	1.66	1.5	2.33
ข่าวสด	2.9	2	2.45	1.12	1.57
ไทยโพสต์	2.74	1.84	2.29	1.08	1.07
เดลินิวส์	1.64	1.2	1.47	1.2	2.45
มติชน	2.77	1.38	2.08	1.67	2.4
รวม 6 ฉบับ	2.52	1.55	2.05	1.27	1.83

หมายเหตุ 3.0 = บวก , 1.0 = ลบ

ประเด็นข่าวที่น่าสนใจ

กรุงเทพฯธุรกิจ

ช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ กรุงเทพฯธุรกิจแม้จะเป็นหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจแต่ก็ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ค่อนข้างมาก โดยให้รายละเอียดในแง่มุมต่างๆ ซึ่งถูกนำเสนอในรูปของรายงาน บทสัมภาษณ์ เป็นประจำทุกสัปดาห์ตลอดการประชุมประจำปีของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบสภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกรอย่างชัดเจน ขณะเดียวกันการพาดหัวและนำเสนอในรูปของภาพก็ยังคงใช้คำบรรยายที่เต็มไปด้วยความเห็นอกเห็นใจต่อกลุ่มเกษตรกร เช่น ยังไม่มีเตียงสา - บุตรหลานราษฎรซึ่งเดินทางร่วมชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาที่หน้าทำเนียบรัฐบาลคลานเล่นด้วยความไร้เตียงสา ขณะที่พ่อแม่กำลังเจรจาดำเนินการกับตัวแทนฝ่ายรัฐบาล (2 กุมภาพันธ์ 2540 หน้า 1) , วันมาฆบูชา - กลุ่มตัวแทนชาวบ้านสมัชชาคนจนร่วมกิจกรรมบิณฑบาตรพระสงฆ์ พร้อมเวียนเทียนบริเวณวัดเบญจมบพิตรดุสิตมหาราชาวม เนื่องจากในวันมาฆบูชาของพุทธศาสนาประจำชาติไทย (22 กุมภาพันธ์ 2540 หน้า 14)

ส่วนบทบรรณาธิการ ก็เร่งรัดให้รัฐบาลแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรที่เข้ามาชุมนุม เช่น บทบรรณาธิการ “นายกฯอย่าลืมแก้ปัญหาคนจน” (31 มกราคม 2540 หน้า 2) ระบุว่าความเดือดร้อนของชาวบ้านจังหวัดต่างๆที่รวมตัวกันในนาม “สมัชชาคนจน”แล้วเข้ามาชุมนุมที่หน้าทำเนียบรัฐบาลได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหารากเหง้าของการพัฒนาประเทศที่ไม่ได้มีกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ต้องปล่อยให้ปัญหาเรื้อรังและสูงองมจนชาวบ้านหมดความอดทนจนกระทั่งรวมตัวกันเดินทางเข้ามายังศูนย์กลางอำนาจคือทำเนียบรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร เราจึงไม่กล่าวโทษการประชุมเรียกร้องของสมัชชาคนจนว่าเป็นการใช้กฎหมายเข้ามาเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง แต่ด้วยระบบการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจและการจัดสรรบริหารการใช้ทรัพยากรที่ผิดพลาดได้สร้างแรงกดดันให้กับชาวบ้านโดยอัตโนมัติ

ช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย การนำเสนอข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจเปลี่ยนไปอย่างมาก จากเดิมที่เคยเสนอข่าวแบบเกาะติดก็ลดน้อยลง และมีการเพิ่มความเห็นในข่าว เช่น ความซุลมุนจึงเกิดขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจปราบจลาจลได้พยายามสกัดกั้นไม่ให้กลุ่มผู้บุกรุกผ่านเข้าไปประชิดรั้วทำเนียบรัฐบาลได้ ชาวบ้านคนแล้วคนเล่าถูกผลักดันลงไปเ็นคลองเปรมประชากรและแสดงความไม่พอใจพร้อมทั้งตอบโต้โดยการขว้างโคลนใส่เจ้าหน้าที่ ส่วนผู้ชุมนุมที่ไม่ได้อยู่ในคลองต่างขว้างปาถุน้ำหมาก น้ำลาย ที่ได้จัดเตรียมไว้ก่อนหน้านั้นผสมโรงเข้าใส่เจ้าหน้าที่เช่นกัน อย่างไรก็ตามแม้จะถูกยั่วยุด้วยวิธีรุนแรงและสกปรกแต่เจ้าหน้าที่หาได้ตอบโต้การยั่วยุของผู้ชุมนุมด้วยวิธีการรุนแรงไม่ แม้ทุกคนจะมีโล่ป้องกัน แต่ก็ไม่สามารถหยุดพ้นความสกปรกที่เล็ดลอดเข้ามาได้ ทั้งร่างกายเสื้อผ้าเปรอะเปื้อนไปด้วยโคลน มีหน้าซำรตราที่จุดบริเวณใกล้เคียงได้รับผลพวงไปด้วย ท่ามกลางความแตกตื่นของเจ้าหน้าที่ในทำเนียบและผู้คน que เดินผ่านไปมา ซึ่งจ้องมองดูอย่างไม่ลดละ (22 เมษายน 2541 หน้า 12)

สื่อบริการหรือรายงานซึ่งเคยเป็นจุดเด่นของกรุงเทพธุรกิจก็ลดลงเหลือแค่ 4 ชิ้น ซึ่งมีทิศทางต่างจากส่วนอื่นๆ ที่ไม่เห็นด้วยกับการชุมนุมของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน โดยเฉพาะในบทบรรณาธิการที่ระบุว่า การเข้ามาชุมนุมของกลุ่มเกษตรกร สอนกระแสความรู้สึกของประชาชนโดยทั่วไป (บทบรรณาธิการ “ข้อเรียกร้องของมือบ อย่าเฝ้ากระแสความรู้สึก” 4 กุมภาพันธ์ 2541) แต่สื่อบ้าง 4 ชิ้น ในส่วนจุดประกายได้แสดงความเห็นใจต่อเกษตรกรผู้ชุมนุม และดำเนินการแก้ไข ปัญหาของรัฐบาล นายชวน โดยมีความคิดเห็นแตกต่างจากส่วนอื่นๆของกรุงเทพธุรกิจอย่างชัดเจน เช่น รายงาน “ขอโทษ.. ยายเดือดร้อน” (2 มีนาคม 2541 หน้า 1 จุดประกาย) ไปรยว่าเมื่อขบวนมือบเกษตรกรเคลื่อนขบวนเดินทางเข้ามาร่วมชุมนุม สายลมแห่งเมืองหลวงพาคำเตือนให้เห็นแก่ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ผู้คนเหล่านี้ไม่เห็นแก่ส่วนรวม และแท้จริงคนเหล่านี้อยากเข้าสู่เมืองหลวงหรือ ? รายงานจากสมรภูมิที่ชุมนุมของคนจนภาคเกษตรชนานแท้และดั้งเดิม ในการรอคอยที่เริ่มยึดเยื้อ

รายงาน “เงินชดเชยราชินี สาดโคลนหรือตามล่าหาความจริง” (17 มีนาคม 2541 หน้า 2 จุดประกาย) ชาวบ้านเขื่อนราชินีใช้เวลาในการต่อสู้เพื่อให้ได้ค่าชดเชยด้วยเวลาที่ไม่น้อยนับตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ กระทั่งปี ๒๕๔๐ กว่า ๔ ปีที่ข้อเรียกร้องของชาวบ้านจะบรรลุผล รัฐบาลยอมรับและเห็นถึงความเดือดร้อน เพราะฉะนั้นประเด็นที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูล

ข้อเท็จจริงและผู้รับผิดชอบจำเป็นจะต้องตระหนักถึงและจะต้องยอมรับว่า กระบวนการเรียกร้องค่าชดเชยของชาวบ้านกลุ่มสมัชชาคนจนเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นไปตามครรลองประชาธิปไตย ไม่ใช่กฎหมาย หรือการข่มขู่ด้วยคนจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะที่ผ่านมา มักจะมีความพยายามที่จะบอกกล่าวต่อสาธารณะอยู่เสมอว่า กระบวนการเรียกร้องของชาวบ้านที่ได้รับค่าชดเชยเป็นกฎหมาย หรือเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้การตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริงก็ต้องเป็นไปอย่างรอบด้านและเป็นธรรมกับกลุ่มชาวบ้านที่ถูกกล่าวหา โดยเวทีการตรวจสอบดังกล่าว อาจจะใช้เวทีสาธารณะในการตรวจสอบโดยทั้งสองฝ่ายได้ให้ข้อมูลข้อเท็จจริงพร้อมทั้งหวังว่า ประเด็นการตรวจสอบการจ่ายเงินค่าชดเชยให้กับชาวบ้านที่เดือดร้อนที่ถูกหยิบยกขึ้นมาคงไม่ใช่การหยิบยกเพราะประเด็นทางการเมืองจนกระทั่งมองข้ามความเดือดร้อนที่แท้จริงของชาวบ้าน

ทั้งที่ก่อนหน้านี้ ในวันที่ ๑๑ มี.ค. ๒๕๔๑ หน้า ๑๕ กรุงเทพธุรกิจได้เสนอข่าว “ชาวบ้านหวั่นคุกคั้นเงินชดเชยราชินีไฮไล” นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ รมช.วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กล่าวไว้ว่า เขาได้เสนอให้นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการจ่ายเงินให้แก่ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนราชินีไฮไล โดยมีนายประสิทธิ์ ดำรงชัย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ก่อนหน้านี้รัฐบาลได้จ่ายค่าชดเชยไปบางส่วนให้กับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากกรณีดังกล่าว แต่ต่อมามีชาวบ้านอีกกลุ่มหนึ่งเดินทางมาประท้วงพร้อมทั้งข้อเรียกร้องให้รัฐบาลหยุดจ่ายเงินและตรวจสอบหลักฐานของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนตามข้อเท็จจริงเสียก่อน และได้มีการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ที่แอบอ้างด้วย “ขณะนี้เองก็มีชาวบ้านบางคนที่กลัวความผิดได้นำเช็คมาคืนให้กับเจ้าหน้าที่บ้างแล้วและผมเชื่อว่าการจ่ายค่าชดเชยที่ผ่านมา มีเงื่อนไขทุจริตอย่างแน่นอน” รมช.วิทยาศาสตร์ระบุ ด้านนายประสิทธิ์พร กาฬอ่อนศรี ที่ปรึกษาสมัชชาคนจนเปิดเผยว่าที่ผ่านมา ชาวบ้านที่ได้รับค่าชดเชยมีการพิสูจน์สิทธิตามขั้นตอน ๕ ขั้นตอนอย่างถูกต้อง และขั้นตอนสุดท้าย

การนำเสนอประเด็นของกรุงเทพธุรกิจ เมื่อเปรียบเทียบ 2 รัฐบาลพบว่า ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ได้เปิดโอกาสให้ฝ่ายเกษตรกรผู้ชุมนุม ได้ชี้แจงถึงปัญหาความเดือดร้อนและความจำเป็นที่ต้องเดินทางมาชุมนุมเรียกร้องในกรุงเทพมหานคร ขณะที่ช่วงรัฐบาล นายชวน ประเด็นที่กล่าวหาฝ่ายเกษตรกรผู้ชุมนุมมีมากขึ้น สำหรับประเด็นกล่าวหารัฐบาลนั้น ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต จะมีประเด็นการคอร์รัปชัน ขณะที่รัฐบาลนายชวน จะมีประเด็นการละเลยคนจน

ดังสรุปประเด็นไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงประเด็นที่หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจนำเสนอ

ประเด็นฝ่ายเกษตรกร	ประเด็นฝ่ายรัฐบาล
<p><u>รัฐบาลพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</u></p>	<p><u>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</u></p>
<p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเบื้องหลัง - มีอบจจัดตั้ง - มีความแตกแยกในการชุมนุม - ไม่รู้จักพอ - สังคมไร้ระเบียบ - มองรัฐบาลในแง่ร้าย 	<p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่จริงใจ ได้แต่รับปาก ไม่มีผลในทางปฏิบัติ เพราะหน่วยราชการไม่ยินยอม - รัฐบาลช่วยคนรวยมากกว่า - เกิดจากปัญหาการรวมศูนย์อำนาจ - รัฐบาลเชื่อข้าราชการมากกว่าชาวบ้าน - คุกคามแกนนำผู้ชุมนุม - รัฐบาลคอร์ปชั่นทำให้ประชาชนเดือดร้อน - อยู่เบื้องหลังแกนนำผู้ชุมนุมที่เอาใจออกห่าง - ไม่แก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง - จัดฉาก ทำเอาหน้า - คณะกรรมการฝ่ายรัฐบาลขัดแย้งกันเอง
<p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เพราะถูกขัดผลประโยชน์จึงกล่าวหาว่า มีอบจมีเบื้องหลัง - ลำบากจริงจึงมาเรียกร้อง - ชุมนุมอย่างสันติ - หากเรียกร้องด้วยวิธีธรรมดารัฐบาลไม่ฟัง 	<p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลจริงใจในการแก้ปัญหา - แก้ได้แล้วหลายปัญหา - ปัญหาหมักหมมใช้เวลานาน - การแก้ไขปัญหา ดัดจริตเรื่องกฎหมาย - ขอให้ประชาชนเข้าใจรัฐบาล

ประเด็นฝ่ายเกษตรกร	ประเด็นฝ่ายรัฐบาล
<u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u>	<u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u>
<u>ประเด็นกล่าวหา</u>	<u>ประเด็นกล่าวหา</u>
<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความอุ่นใจ ชอบความรุนแรง - ทำลายเศรษฐกิจ - จะให้นายกรัฐมนตรีดูแลทุกเรื่องไม่ได้ - มีเบื้องหลัง รับเงิน มีนักการเมืองหนุนหลัง - ทูจจริตเงินช่วยเหลือ - หากินบนความเดือดร้อนของประชาชน - ผิดกฎหมาย - ไม่เคยพอใจอะไรสักอย่าง - ร่วมมือกับฝ่ายค้านสร้างความแตกแยกในชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยึดแต่ข้อมูลข้าราชการ - พัฒนาประเทศผิดทาง - สนใจแก้ปัญหาให้แต่คนรวย - หลอกชาวบ้าน - ข้อมูลหน่วยราชการขัดแย้งกันเอง - แทรกแซงการชุมนุม - รังแกคนดี - ไม่ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในคณะกรรมการ
<u>ประเด็นชี้แจง</u>	<u>ประเด็นชี้แจง</u>
<ul style="list-style-type: none"> - เดือดร้อนจริง จึงต้องเดินทางมาชุมนุม 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลจะแก้ปัญหาโดยทำผิดกฎหมายไม่ได้ - รัฐบาลไม่เจรจา เพราะผู้ชุมนุมแสดงอาการข่มขู่

ไทยโพสต์

ช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ การเสนอข่าวการประชุมหมุ่เรียกกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน ไทยโพสต์จะเน้นที่เกษตรกรเป็นหลัก จากการสัมภาษณ์เจาะลึกนักข่าวพบว่าไทยโพสต์มีนโยบายชัดเจนเกี่ยวกับชุมนุมของกลุ่มเกษตรกรว่าให้มุ่งเน้นที่ความเดือดร้อนเป็นหลัก ก่อนที่จะพุ่งไปที่เบื้องหลังว่าใครเป็นผู้นำมาหรือมือบการเมืองหรือไม่ และมีการวิพากษ์วิจารณ์การตัดสินใจของรัฐบาลตลอดเวลาและมีการแทรกความเห็นในข่าว เช่น ข่าว "มือบคนจนจ่อบุกกรุงวันนี้ มท.๑ ด่ากราดมีเบื้องหลัง" (25 มกราคม 2540 หน้า 16) นายบุรินทร์ หิรัญบุรณะ เลขานุการ รมว. มหาดไทยเผยว่า รมว.มหาดไทยได้มีหนังสือไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ให้เจรจากับตัวแทนชาวบ้านรวมทั้งตัวแทนสมัชชากคนจน มิให้เดินทางเข้ามาประท้วงในกรุงเทพ อีกทั้งยังมีข้อเสนอแปลกๆคือให้มาชุมนุมเท่าที่จำเป็นเท่านั้น "อย่าชนกันมากมายนเป็นหมื่นๆเพราะจะเกิดปัญหาอื่นตามมามากมาย" ข่าว "รัฐเดินเสียหน้า โวยจนท.มะกัน "ด้อยมารยาท" ดอดเยี่ยมคนจน" (15 กุมภาพันธ์ 2540 หน้า ๑ และหน้า ๑๒) ผู้สื่อข่าวรายงานว่าระหว่างไปเยี่ยมของนายลอร์ดเลสไม่ได้ให้สัมภาษณ์จริง แต่ในการพูดคุยกับแกนนำสมัชชากคนจนนั้น ก็มีผู้สื่อข่าวบางคนนั่งอยู่ด้วย อีกทั้งแกนนำสมัชชากคนจนได้นำมาถ่ายทอดในภายหลัง ทั้งนี้ น่าสังเกตว่าสถานทูตสหรัฐ ไม่ได้ปฏิเสธคำพูดของนายลอร์ดเลสแต่อย่างใด เพียงแต่ปฏิเสธว่าไม่ได้ให้สัมภาษณ์

ช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ไทยโพสต์ยังคงให้ความสำคัญกับข่าวนี้อยู่มาก แม้ว่าจะนำเสนอน้อยลง ทั้งนี้ ไทยโพสต์ยังพยายามแยกแยะกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อให้ผู้อ่านไม่นำกลุ่มก่อวินาศกรรมกับกลุ่มที่เดือดร้อนจริง เช่น ข่าว "หักคนจนฉิมจิ๋ว รัฐพลิกอ้างข้อตกลงเดิมทำไม่ได้ขัดกฎหมาย - มือบถ้อยฆ่าชาวอีสาน บีบยุบสภา" (22 เมษายน 2541 หน้า 1) ไปรษณีย์... รัฐบาลฉีกทั้งมติกรม.จิ๋ว ระบุเป็นมติที่ขัดข้อกฎหมายล้มข้อตกลงกับสมัชชากคนจนระงับการจ่ายเงินค่าชดเชยปัญหาเขื่อน สมัชชากคนจนยื่นประกาศเคลื่อนไหวใหญ่ ประนามชวน เตะถ่วงซื้อเวลาต้มคนจน ด้านมือบปาฉี สกอ.ก่อเหตุอีกแล้ว เนื้อข่าว...พฤติกรรมกรรมการชุมนุมของสกอ.ในช่วงที่ผ่านมา ก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในวิธีการใช้ความรุนแรง นับแต่ได้ใช้สิ่งปฏิบูลปัสสาวะ ก้อนหิน ปาใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจขณะพยายามดันประตูเข้าไปในทำเนียบรัฐบาล หรือครั้งที่พยายามยิงบั้งไฟใส่ทำเนียบรัฐบาล และล่าสุดเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ได้พยายามยิงบั้งไฟใส่ทำเนียบรัฐบาลอีกครั้ง เมื่อไม่ได้ผลก็พยายามข้ามคลองเปรมประชากรมายังทำเนียบรัฐบาลเมื่อถูกเจ้าหน้าที่ผลักดันก็ปาดินโคลน สิ่งปฏิบูลใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ การเคลื่อนไหวของ สกอ. ตรงข้ามสิ้นเชิงกับการเรียกร้องขอความเป็นธรรมของราษฎรในนามสมัชชากคนจนซึ่งเคลื่อนไหวอย่างสันติ

ประเด็นที่ไทยโพสต์นำเสนอ เมื่อเปรียบเทียบ 2 ช่วงรัฐบาล พบว่า มีประเด็นที่ กล่าวหา รัฐบาล นายชวน มาก โดยเน้นที่ การช่วยเหลือคนรวย ไม่เหลียวแลคนจนเป็นหลัก และใน 2 ช่วง รัฐบาล ไทยโพสต์ก็เปิดโอกาสให้เกษตรกรได้ชี้แจงข้อกล่าวหาต่างๆได้ครอบคลุม

ดังสรุปในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงประเด็นที่หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์นำเสนอ

ประเด็นฝ่ายเกษตรกร	ประเด็นฝ่ายรัฐบาล
<p><u>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่เดือดร้อนจริง ไม่รู้จักพอ - มือบจัดตั้ง รับเงิน - สร้างปัญหาการจราจร - ทำให้ต่างชาติไม่เชื่อมั่น - เสี่ยงดั่งรบกวณประชาชนโดยรอบ - ดึงต่างชาติกดดันรัฐ <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านไม่มีอำนาจต่อรองใดๆ มีปัญหาจึงใช้การชุมนุมด้วยสันติ - คนโง่จึงกล่าวหาว่ามีอบมีเบื้องหลัง - ไม่ได้หวังผลทางการเมือง - วอนคนกรุงเทพฯโปรดเข้าใจ - ที่ผ่านมอดทนรอการแก้ปัญหาจากรับมานานแล้วแต่ไม่เป็นผล 	<p><u>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - รับปากแก้ปัญหา แต่ไม่เป็นรูปธรรม - พัฒนาประเทศผิดพลาด - เอาใจคนรวย - ข้าราชการหมกม昧 - รัฐบาลโกหกประชาชนว่าแก้ปัญหาได้แล้ว - อ้างแต่กฎหมาย - ไม่ยอมรับสิทธิชุมชน - แก้ปัญหาล่าช้า <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐมนตรีเอาจริงเอาจังแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ารัฐบาลอื่นๆ - ไม่สามารถประเมินค่าเสียโอกาสเป็นค่าชดเชยให้ประชาชนได้ - จะเร่งแก้ปัญหาให้ที่ช้าเพราะอยู่ในขั้นตอนการปฏิบัติ

<p><u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำให้การจราจรติดขัด - มีความแตกแยกในการชุมนุม - รั้งใช้นักการเมือง - มีอบจัดตั้ง - พยายามยั่วยุให้เกิดความรุนแรง - ช่มชู้รัฐ - เกมการเมือง <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลไม่สนใจแก้ปัญหาจึงต้องมาชุมนุมขอโทษคนกรุงเทพฯด้วย - ไม่ได้สร้างความเดือดร้อน - ไม่ทำลายทรัพย์สิน 	<p><u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่สนใจปัญหาเกษตรกร ช่วยแต่คนรวย - สร้างภาพว่าช่วยเกษตรกร - สร้างฟองสบู่ - ปลอ่ยข่าวทำลาย กตตัน แยกสลายเกษตรกร - ฟังแต่ข้อมูลข้าราชการประจำ - ฉีกสัญญาที่รัฐบาลที่แล้วทำไว้กับเกษตรกร - มองผู้เดือดร้อนเป็นศัตรู - อ้างกฎหมายจริงๆไม่ต้องการจ่ายค่าชดเชยให้เกษตรกร - รัฐบาลเล่นการเมือง - พัฒนาประเทศผิดทาง <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เห็นใจเกษตรกร - แก้ปัญหาคนจนอยู่แล้ว - รัฐบาลต้องทำตามกฎหมาย - การแก้ปัญหาต้องอาศัยเวลา
--	--

มติชน

ช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ มติชนก็เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์หน้าอื่นๆ ที่ให้ความสนใจกับข่าวนี้เป็นอย่างมาก มีการรายงานข่าวอย่างต่อเนื่อง และมีรายงานหลายชิ้นที่สะท้อนภาพปัญหาความเดือดร้อนของผู้ชุมนุม เช่น รายงาน "ยุทธวิธีรับศึกยืดเยื้อมีอบสมัชชาคนจนยุคจิ๋ว" (29 มกราคม 2540 หน้า 1) การชุมนุมของมีอบสมัชชาคนจนจากภาคอีสาน แม้ว่าจะเป็นการรวมตัวของคนจำนวนหนึ่งคน แต่ระบบการจัดตั้งค่อนข้างเพียบพร้อม มีการวางสายกำลังควบคุมสถานการณ์กันค่อนข้างดีเยี่ยม ประเดิมก่อนที่แต่ละกลุ่ม แต่ละหมู่บ้านจะเคลื่อนทัพเข้ากรุงเทพฯ เพื่อยึดยุทธภูมิมิน้ำท่าเนียบ ตัวแทนแต่ละกลุ่มจำประสานกันก่อนว่าของใครเป็นปัญหาใหญ่ กลางหรือเล็ก มากกว่ากัน ตกลงกันเบื้องต้นว่าหากของใครคือปัญหาใหญ่สุดจะได้ยุทธภูมิลึกสุด คืออยู่ใกล้หน้าท่าเนียบรัฐบาลมากที่สุด จากนั้นก็ถดถอยกันตามสถานะของปัญหาเมื่อตกลงขั้นตอนกันเบื้องต้นสำเร็จผู้ประสานงานจะจัดแบ่งกำลังออกเป็น ๒ ชุดใหญ่ ชุดแรกใช้ชื่อว่า "พ่อครัวใหญ่" จะเป็นผู้กำหนดทิศทางการต่อสู้ การปราศรัยบนเวที ประเมินสถานการณ์เป็นตัวแทนต่อรองกับอำนาจรัฐ ชุดที่สองเป็นชุด "แม่ครัวใหญ่" มีนายพนา ใจตรง เป็นหัวหน้ามีภารกิจหลักคือการจัดระบบร้านค้าภายในมีอบซึ่งถือว่าเป็นปัญหาใหญ่พอสมควร เพราะในช่วงต้นมีพ่อค้าแม่ค้าที่ไม่ได้มาร่วมชุมนุมนำของเข้าไปขายด้วย ทำให้เกิดปัญหาแออัด

รายงาน "วงจรมตะมีอบหน้าท่าเนียบ ภาพความจริงชาวชนบทกลางเมืองมายา" (31 มกราคม 2540 หน้า 9) พี่น้องชาวอีสานที่จัดตั้งเป็นมีอบโดยมีสมัชชาคนจนเป็นแกนนำนี้จะว่าไปดูคล้ายนกในไซบีเรียบางชนิดที่ย้ายถิ่นตามฤดูกาลตามธรรมชาติเพื่อความอยู่รอด โดยลงมาประท้วงเรียกร้องต่อรัฐบาลเมื่อคราวหน้าแล้ง หลบลมร้อนอันระอุเมื่อถึงระยะหนึ่งก็เคลื่อนกลับถิ่นเดิม ทำมาหากินไปตามมีตามเกิดรอเวลาผู้มีอำนาจมาแก้ไขปัญหามาต่อไป ก่อนที่วันเวลาเช่นนี้จะวกกลับมาอีกครั้งในปีหน้า แต่คนในไซบีเรียอีสานคงต่างจากนกไซบีเรียตรงที่ว่าไม่ได้กระทำไปตามธรรมชาติตามวงจรชีวิต หากทำไปเพราะมันเป็นเรื่องของปากท้องความเป็นอยู่ เพื่อสักวันพวกเขาจะมีชีวิตที่ดีกว่านี้ คำถามว่าใครจะช่วยหยุด "วงจรมของชนอีสานบางส่วน" ที่ปรากฏอยู่นี้ได้ จึงนำคันทานาคิตตามหาคำตอบต่อไปอย่างยิ่ง

ข่าวที่มติชนนำเสนอส่วนใหญ่ก็ล้วนแล้วแต่ เห็นใจ และแสดงความเข้าใจต่อเกษตรกร ผู้ชุมนุม บางครั้งพาดหัวของข่าวก็อาจเป็นลบกับเกษตรกรผู้ชุมนุมบ้าง แต่ในเนื้อข่าวจะเป็นลบกับรัฐบาลมากกว่า เพราะมองว่ารัฐบาลคือตัวต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาของเกษตรกร เช่น ข่าว "คนจนล้นวัดเบญจมบพิตรทำพระเดือดร้อน" (5 เมษายน 2540 หน้า 10) การชุมนุมบางส่วนกระทบต่อวัดเบญจมบพิตร เนื่องจากทำให้ชาวบ้านที่เดินทางมาทำบุญตักบาตรยากลำบากในการเดินทางและไม่มีสถานที่จอดรถยนต์ ประกอบกับอากาศในหน้าร้อนซึ่งอบอ้าวในเวลากลางวัน ชาวบ้านโดยเฉพาะผู้เฒ่าผู้แก่และเด็ก ได้ไปอาศัยบริเวณวัดเบญจมบพิตรหลบร้อนกัน นายมงคล รัชฎาวรรณ มัคคานายกวัดเบญจมบพิตร กล่าวว่าจำนวนพระสงฆ์รวมเณรมีประมาณ 180 รูป ได้รับผลกระทบเมื่อพระออกมาบิณฑบาตรลำบาก ผู้มาตักบาตรก็ลำบาก ทำให้อาหารขาดแคลน พระภิกษุในวัดมีอาหารจืดจางน้อยมาก บางวันพระต้องฉันอาหารกระป๋อง ก่อนที่จะมีชาวบ้านมาชุมนุม มีญาติโยมมาตักบาตรจำนวนมาก อาหารเหลือมากพอให้ลูกศิษย์ได้กินและพอบริจาคทานแก่ผู้ด้อยโอกาส นายไพฑูรย์ เนียมศิริโรจน์ มัคคเทศน์จากบริษัททัวร์รอยัล กล่าวถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวในวัดเบญจมบพิตรว่า ถ้าวัดอรุณราชวรารามไม่ปิดเพื่อซ่อมแซม ตนจะไม่พามาที่วัดเบญจมบพิตร เนื่องจากพนักท่องเที่ยวนำแล้วก็รู้สึกอายในสภาพแออัด เห็นเสื้อผ้าตากกันระเกะระกะ ผู้คนนอนกันเต็มฟุตบอล นักท่องเที่ยวทุกกลุ่มจะถามกันเสมอว่า คนที่มาอนกันหน้าวัดมาทำไม ตนก็ตอบว่ากลุ่มสตรีคริสตจักร เนื่องจากรัฐบาลไม่ยอมแก้ปัญหาเรื่องที่ทำกิน เท่าที่สังเกตนักท่องเที่ยวมองคนไทยไม่ค่อยดี มองว่ารัฐบาลไม่เหลียวแลประชาชนปล่อยให้ประชาชนมานอนข้างถนน

ช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย มติชนเสนอข่าวแตกต่างจากช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ โดยมีการตั้งข้อสังเกตถึงเบื้องหลังการชุมนุม การทุจริตเงินค่าชดเชย เช่น รายงาน "ย้อนรอยเงินหาย 363 ล้านบาท ฝ่ายราชินีไศล ใครรับผิดชอบ" (21 มีนาคม 2541 หน้า 9)... ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่ได้รับเงินค่าชดเชย ทั้ง 1,154 คน จะตั้งหน้าตั้งตาโกงรัฐบาล เพราะผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการสร้างฝายดังกล่าวมีอยู่จริง แต่เมื่อเช็คเงินสดค่าชดเชยไปอยู่ในกระเป๋าของชาวบ้านทั้งหมดแล้ว กลิ่นของความไม่ชอบมาพากลก็เกิดขึ้น เป็นความถูกต้องพอเพียงหรือไม่ที่รัฐบาลชุดปัจจุบัน จะพยายามเอาผิดกับชาวบ้านกลุ่มนี้โดยการเรียกเงินคืน ด้านสมัชชาคนจนซึ่งเป็นผู้นำชาวบ้านกลุ่มนี้มารับผลประโยชน์ กลับเก็บตัวเงียบ ไม่ออกโรงปกป้องสิทธิประโยชน์แก่ชาวบ้านที่กำลังถูกลงโทษ เพราะการชักนำของพวกเขาเหมือนก่อนหน้านี้ที่นำชาวบ้านมาเรียกร้องค่าเสียหาย

มติชนได้สะท้อนทัศนะผ่านบทบรรณาธิการ ว่า ยอมรับว่าผู้ชุมนุมมีความเดือดร้อนจริง แต่ก็ไม่เห็นด้วยที่จะมาชุมนุมในช่วงเวลาดังกล่าว เพราะกระทบกับการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาล เช่น บทบรรณาธิการหน้า ๒ "รัฐบาลต้องแก้ปัญหาที่ม็อบ ม็อบต้องคำนึงถึงบ้านเมือง" (4 กุมภาพันธ์ 2541 หน้า 2) ...ในสภาวะที่ประเทศชาติประสบปัญหาเศรษฐกิจ ผู้เดือดร้อนที่เป็นเกษตรกรคือบุคคลที่ควรได้รับความเห็นใจ การต้องเดินทางมาชุมนุมที่กรุงเทพฯ มิใช่เรื่องสนุกสนานเฮฮาเลยแม้แต่น้อย เพราะไหนจะต้องเสียเงินเสียทอง ลำบากกาย มิน่าซ้ำอาจได้รับอันตรายจากการเดินทางหรือถูกทำร้ายจากเจ้าหน้าที่กรณีที่เกิดการปะทะกันขึ้น ในแง่ชื่อเสียงของกลุ่มอาชีพก็อาจพลอยเสียไปต้องมาโดนตำหนิ ประณาม หากการชุมนุมไปสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น เช่น การปิดถนน เหมือนกันที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วและยังแถมด้วยการถูกจับกุมดำเนินคดีบนเหตุแห่งความหวังและความปรารถนาดีต่อเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรต่างก็มีความรักในประเทศชาติ ซึ่งยามนี้กำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางการเงิน การชุมนุมในกรุงเทพฯจึงต้องใช้เหตุผลให้มาก โดยพิจารณาดูว่า การส่งตัวแทนเข้าเจรจากับผู้รับผิดชอบโดยตรงของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นนายกรัฐมนตรีหรือปลัดหรืออธิบดีจะดีกว่าหรือไม่

บทบรรณาธิการ "ปัญหาคนจน-คนรวย" (12 พฤษภาคม 2541 หน้า 2) ...ปัญหาความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในหมู่ประชาชนคนไทยนั้นมียุ่อย่างแน่นอน คนยากจนมีจำนวนมากต้องปากกัดตีนถีบเพื่อเอาชีวิตให้อยู่รอด ... แต่สถานการณ์ตอนนี้ การพูดถึงความยากจน การเป็นหนี้เป็นสินของเกษตรกรทั้งจากพรรคการเมืองและจากกลุ่มองค์กรได้แฝงไว้ด้วยกลิ่นอายของ"การเมือง"แทนที่จะพูดด้วยสำนึกแห่งการรู้ทุกข์รู้ยากของเพื่อนร่วมชาติที่มีอยู่ในสังคมอย่างเร้นแค้นแสนลำบาก เมื่อเป็นเรื่องการเมืองการพูดจึงมุ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐบาล สำหรับตัวเองในฐานะคนพูดก็มุ่งจะได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากชาวบ้าน การเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุมเรียกร้องก็สอดคล้องกับพรรคการเมืองฝ่ายค้านอย่างน่าสงสัย แม้ว่าการกำหนดทิศทางนโยบายของรัฐบาลบางเรื่องต้องอาศัยความเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงจะกดดันให้รัฐบาลจำยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง การพูดธรรมดาปกติแล้ว รัฐบาลทั่วไปไม่ค่อยจะสนใจรับฟัง แต่ในกรณีที่เกิดขึ้นขณะนี้ ควรระมัดระวังว่าข้อเรียกร้องสามารถปฏิบัติได้เพียงไร การชุมนุมประท้วงยื่นคำขาดต่อรัฐบาลจะเข้าทางพรรคฝ่ายค้านที่ต้องการล้มรัฐบาลโดยเร็วเพื่อเลือกตั้งใหม่หรือไม่ อย่างไรก็ดี สิ่งที่เกิดขึ้น

บางครั้งก็ยากต่อการควบคุม รัฐบาลที่ดีต้องแสดงออกให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ทั้งคำพูดและการกระทำว่าเห็นใจคนยากคนจน และกำลังทำทุกวิถีทางที่จะช่วยเหลืออยู่แล้ว หากทำได้ไม่ต้องวิตกว่าอะไรจะเกิดขึ้น เพราะถึงอย่างไรความจริง ความชอบธรรมก็ยังคงเป็นความจริงและความชอบธรรมอยู่วันยังค่ำ

อย่างไรก็ดีในบทบรรณาธิการ 4 ชิ้นที่มติชนเสนอในเหตุการณ์ช่วงนี้ มี 1 ชิ้น ที่สนับสนุนการรวมตัวของประชาชนเพื่อให้รัฐบาลสนใจปัญหาของคนส่วนใหญ่ ในบทบรรณาธิการ “ต้องส่งเสียงให้ดัง” (12 พฤษภาคม 2541 หน้า 2) ...สภาพทางการเมืองขณะนี้ประชาชนไม่สามารถพึ่งพาฝ่ายค้านได้ เพราะความล้มละลายในความน่าเชื่อถือในระดับและยากที่จะฟื้นฟูขึ้นมาได้ และท่าทีของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาให้นักธุรกิจกลุ่มบนเพียงกลุ่มเดียวมาตลอด โดยไม่ฟังเสียงเรียกร้องของชาวบ้าน จนกว่าการเรียกร้องนั้นจะมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลอย่างชัดเจน เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงถูกต้องแล้วที่ประชาชนจะต้องมีการรวมตัวกันเพื่อเคลื่อนไหวตรวจสอบแนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาล เพื่อไม่ให้แนวทางการแก้ปัญหาเอื้อเฉพาะนักธุรกิจเพียงกลุ่มเดียว โดยละเลยประชาชนส่วนใหญ่เหมือนที่ผ่านมา

ประเด็นที่มติชนนำเสนอ เมื่อเปรียบเทียบ 2 รัฐบาล พบว่า ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ มีการนำเสนอประเด็นชี้แจงข้อกล่าวหาของฝ่ายเกษตรกรผู้ชุมนุมครอบคลุมมากกว่าช่วงรัฐบาลชวน

ดังสรุปในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงประเด็นที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอ

ประเด็นฝ่ายเกษตรกร	ประเด็นฝ่ายรัฐบาล
<p><u>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</u></p>	<p><u>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</u></p>
<p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p>	<p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> - มีเบื้องหลังแอบแฝง รับเงินต่างชาติ - มีคนหลอกหลวงประชาชน เก็บค่าหัวคิว - เอาเงินภาษีประชาชนมาแก้ปัญหาตัวเอง - หวาดระแวงเกินเหตุ - ดื้อรั้น ขอบกอดตันรัฐ - อยู่กับปากก็เท่ากับบุกรุกป่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินนโยบายผิดพลาดสร้างปัญหาให้ประชาชน - ไม่เคยใส่ใจปัญหาเกษตรกร ไม่จริงใจ สนใจแต่ปัญหาคนรวย - หน่วยราชการไม่ทำตามสัญญา เป็นทาสกฎระเบียบ - ปล່อยข่าวทำลายผู้ชุมนุม - มีอคติกับเกษตรกร - เตะถ่วงปัญหา - รวมศูนย์อำนาจ
<p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p>	<p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> - ลำบากจริงแต่รัฐบาลกลับทิ้งปัญหา - การเรียกเก็บค่าหัวคิวไม่เกี่ยวกับเกษตรกร - ข้อมูลของเกษตรกรเป็นจริง ไม่เคยใส่ความรัฐ - ไม่ใช่มีมือรับจ้าง - ไม่ได้เป็นคอมมิวนิสต์ 	<ul style="list-style-type: none"> - จริงใจ ใส่ใจปัญหาเกษตรกร - สื่อมวลชนพาดหัวแรง รัฐบาลไม่ได้กล่าวหาเกษตรกร - เร่งแก้ปัญหาให้แล้ว - มีประเด็นข้อกฎหมาย - ปัญหามีรายละเอียดมาก - นายกรัฐมนตรีไม่สามารถทำได้ทุกอย่าง

<p><u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุจริต ได้รับค่าชดเชยไม่ถูกต้อง - หากินบนความเดือดร้อน - มีเบื้องหลัง - ทำความเดือดร้อนให้คนกรุงเทพฯ - ทำให้นักลงทุนต่างชาติไม่เชื่อมั่น - ยั่วยุให้เกิดความรุนแรง - ชอบใช้ความรุนแรง - เรียกร้องในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เดือดร้อนจริงจึงต้องมาชุมนุม - ชุมนุมโดยสันติ 	<p><u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้คนจนแบกรับหนี้เอกชน - มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเกษตรกร - ไม่สนใจปัญหาคนจน - ไม่มีความเป็นธรรม - สร้างภาพ <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลช่วยไม่ได้ เป็นเรื่องที่ขัดกฎหมาย
---	---

ข่าวสด

ช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ข่าวสดเป็นหนังสือพิมพ์ข่าวเบาที่ให้ความสนอกับข่าวการชุมนุมของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานอย่างมาก เกือบเท่ากับที่หนังสือพิมพ์ข่าวหนักที่ใส่ใจต่อข่าวนี้ ทั้งนี้เนื้อหาข่าวยังมีทิศทางบวกต่อเกษตรกรมาก และมีการแทรกความเห็นในเนื้อหาตำหนิรัฐบาล เช่น ภาพพร้อมคำบรรยาย (9 เมษายน 2540 หน้า 1) ผ่าวงล้อม- นายสมัคร สุนทรเวช รองนายกฯ พร้อมกำลังอารักขา ลุยฝ่าด่านมือบวมชกคนจนซึ่งปิดล้อมเส้นทางเข้า-ออกทำเนียบฯ เกิดการผลักดันกันขุมน โดยนายสมัครแสดงอาการโกรธเกรี้ยวตะโกนด่ากลุ่มชาวบ้านตามฟอร์มเดิมด้วย และข่าวสดยังเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวที่มีการลงบทความของนักวิชาการและสมาชิกคนจนอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ในหน้าบทความ (หมายเหตุ บทความไม่อยู่ในการวิจัยครั้งนี้)

ช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ข่าวสดยังคงให้ความสนอกติดตามข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะช่วงเวลาดังกล่าวจะไม่มีรายงานพิเศษแม้แต่ชิ้นเดียว แต่ประเด็นที่ข่าวสดนำเสนอผ่านบทบรรณาธิการที่มากถึง 10 ชิ้นยังคงสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร และตั้งข้อสังเกตต่อการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของรัฐบาล เช่น บทบรรณาธิการ “ทำทีของ ชวน หลีกภัย เบื้องหน้ามือบวมที่เกิด” (11 กุมภาพันธ์ 2541 หน้า 3)...หลักการที่ยึดกุมกฎหมายเป็นหลักของ นายชวน หลีกภัย เคยถูกวิจารณ์ว่าดำเนินไปอย่างลักษณะเถรตรง เถรตรงในลักษณะเอาแต่นิติศาสตร์ ไม่คำนึงถึงหลักในทางรัฐศาสตร์ ในสภาพที่ความเหลื่อมล้ำในโอกาสที่เอื้ออำนวยให้คนมีเงินมากกว่าคนไม่มีเงิน หลักในทางนิติศาสตร์อย่างเถรตรงจะยิ่งทำให้คนไม่มีเงินซึ่งยากจนยิ่งจะยากจนหนักหน่วงเป็นลำดับ หลักการของนายชวน หลีกภัยจึงเท่ากับเป็นการซ้ำเติมชาวบ้าน ลักษณะที่แข็งทื่อของ นายชวน หลีกภัยจึงเป็นสิ่งที่มือบวมจกต้องเรียนรู้ สรุปและเสาะหาวิธียืดหยุ่นในการเคลื่อนไหวและนำเสนอปัญหาของตนให้ปรากฏอย่างเด่นชัดไม่เอาแต่อารมณ์ หากเอาแต่อารมณ์โดยขาดวิธีการที่เหมาะสม การเคลื่อนไหวอาจล้มเหลวได้

บทบรรณาธิการ “ภาพประชาธิปไตยกับขบวนการคนจน”(22 พฤษภาคม 2541 หน้า 3) ภาวะแห่งความเห็นห่าง ไม่ต้อนรับไม่แสดงความเห็นอกเห็นใจปรากฏขึ้นอย่างเปิดเผยเห็นได้ชัดจากตัวของนายชวน หลีกภัย หลายครั้งหลายหน ไม่เพียงแต่จะแสดงออกเช่นนั้น หากรัฐบาลโดยพรรคประชาธิปไตยยังจงใจอย่างพิเศษ ที่จะดำเนินการจับผิดและแยกสลายขบวนการของคนยากคนจนอย่างเอาการเอางานเป็นพิเศษ ต้องยอมรับว่าภายหลังการลอบสังหาร นายประเวียน

บุญหนัก สมาชิกเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (สทช.อ.) ถูกเพ่งเล็งอย่างเป็นพิเศษ มีการสอบสวน มีการกล่าวหาและในที่สุด สมาชิกเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน(สทช.อ.)ก็เกิดความแตกแยกและมีการแยกตัว มาถึงรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ครั้งหลัง มีความพยายามอย่างเต็มกำลังที่จะฉายภาพขององค์กรของคนยากคนจนว่าอ่อนแอและแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบ โดยเฉพาะจากกรณีฝ่ายราชินีไคล เป็นต้น สภาพจึงกลายเป็นว่า รัฐบาลนายชวน หลีกภัย ไม่เพียงแต่ไม่ได้แสดงถึงความสนใจและน้ำใจที่จะให้ความช่วยเหลือคนยากคนจนเท่านั้น หากแต่ยังแสดงให้เห็นด้วยว่าต้องการที่จะทำให้ขบวนการอันเป็นตัวแทนของคนยากคนจนอ่อนแอ และสลายตัวไปในที่สุด นักการเมืองแห่งพรรคประชาธิปัตย์ ไม่ต้องการเห็นความเติบโตใหญ่ของขบวนการอันเป็นตัวแทนของคนยากคนจน นักการเมืองแห่งพรรคประชาธิปัตย์ไม่ต้องการเห็นการเคลื่อนไหวของคนยากคนจนเกิดขึ้นและดำรงอยู่แม้ว่าปัญหาและความยากจนจะเกิดขึ้นและดำรงอยู่ในทางเป็นจริงก็ตาม ภาพเช่นนี้ของพรรคประชาธิปัตย์น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

ประเด็นที่ข่าวสดนำเสนอ เมื่อเปรียบเทียบ 2 รัฐบาล พบว่า ข่าวสดยังคงเปิดโอกาสให้ฝ่ายเกษตรกรผู้ชุมนุมได้ชี้แจงประเด็นข้อกล่าวหาต่างๆ ได้ครอบคลุม ขณะที่ฝ่ายรัฐบาล ทั้ง 2 รัฐบาลชี้แจงประเด็นข้อกล่าวหาน้อย

ดังสรุปในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงประเด็นที่หนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอ

ประเด็นฝ่ายเกษตรกร	ประเด็นฝ่ายรัฐบาล
<p><u>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</u></p>	<p><u>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</u></p>
<p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p>	<p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> - มีเบื้องหลัง - ขอบกอดตันรัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลทำมีอบชนมีอบ - พัฒนาประเทศผิดพลาด - รัฐบาลปกปิดผลกระทบการสร้างเขื่อน - ข้าราชการหมกเม็ด - อ้างกฎระเบียบ - 'ไม่รู้ข้อมูล ไม่รู้ปัญหา - ไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี - เขี่ยดหยามคนจน ถ่วงเวลา
<p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p>	<p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เคยก่อความรุนแรง - มีความเดือดร้อนจึงมา - ค่าใช้จ่ายในการชุมนุมมาจากการเรียไร และเงินบริจาคจากองค์กรพัฒนาเอกชน 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลชุดนี้ไม่เหมือนรัฐบาลในอดีต รัฐบาลรับปากแล้วปฏิบัติตามแน่นอน รัฐบาลกำลังแก้ปัญหาให้ แต่มีปัญหา มากมายที่รัฐบาลต้องดูแล

<p><u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีฝ่ายค้านอยู่เบื้องหลัง - สร้างความเดือดร้อนให้แก่ส่วนรวม - ทำลายเศรษฐกิจ - เอาแต่ประโยชน์ส่วนตัว - หาประโยชน์จากความเดือดร้อนของชาวบ้าน - หยาบคาย <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความเดือดร้อนจริง - ฝ่ายค้านเข้ามาดูแลเท่านั้น 	<p><u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ใส่ใจปัญหาคนจน ช่วยเหลือแต่คนรวย - ฟังแต่ข้าราชการ - ไม่ยอมแก้กฎหมายที่เป็นปัญหา ได้แต่ยึดกฎหมาย - สร้างภาพ - เล่นการเมือง - แยกสลายกลุ่มผู้ชุมนุม - ปิดหูปิดตาไม่ฟังปัญหา <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลต้องแก้ปัญหาของคนส่วนบนก่อน - ต้องแก้ปัญหาตามกฎหมาย
---	---

ไทยรัฐ

ช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ แม้ไทยรัฐจะให้ความสนใจกับข่าวการชุมนุมของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานไม่มากเท่ากับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ แต่จะพบว่า รายงานและบทบรรณาธิการก็ไม่ได้มีความเห็นใจตักกลุ่มเกษตรกร ไม่เพียงเท่านั้นยังแสดงความเห็นอกเห็นใจในความเดือดร้อนของเกษตรกร เช่น รายงาน “เยือนความเป็นอยู่ มีอบสมัชชาคนจน” (6 กุมภาพันธ์ 2540 หน้า 5) ผ่านมาการชุมนุมเรียกร้องทั่วไป มักไม่เคร่งครัดวินัยหรือมีระเบียบกฎเกณฑ์มากนัก แต่สำหรับมีอบสมัชชาคนจนกลุ่มใหญ่ซึ่งปักหลักเรียกร้องอยู่หน้าทำเนียบรัฐบาลขณะนี้ เป็นมีอบยุคใหม่ที่วิวัฒนาการนำชมเชย มาดูว่าคนนับหมื่นเหล่านี้จัดระเบียบความเป็นอยู่กันอย่างไร

รายงาน “เรื่องวุ่นๆของมีอบมัน รัฐแทรกแซงจึงป่วน” (19 กุมภาพันธ์ 2540 หน้า 1) คำถามมีอยู่ว่า การทำงานทุกวันนี้ของรัฐบาลและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้ทำอะไรลงไปบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นการทำลายวัฏจักรหรือวงจรอุบาทว์อันนี้ การทำงานของข้าราชการประจำทั้งกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้คุ้มกับเงินภาษีของประชาชนที่เสียไปหรือไม่ ดูเหมือนว่าคำตอบของคำถามเหล่านี้ยังคงล่องลอยอยู่ในสายลม จึงไม่น่าแปลกใจที่ปัญหา มีอบมันจะโคจรกลับมาหลอกหลอนรัฐตลอดไป

รายงาน “เผาตัวสิ้นหวังรัฐฯ เมื่อคนจนหมดที่พึ่ง” (13 มีนาคม 2540 หน้า 1) จนถึงปัจจุบันแนวทางแก้ไขยังคงมืดมิด ชาวบ้านเพียงต้องการขอให้มีการกันเขตที่ทำกินหรือขอให้มีการปรับปรุงแนวเขตอุทยานบางส่วน โดยการเพิกถอนพระราชกฤษฎีกา และเรื่องราวต่างๆที่ค้างคาอยู่จะได้จบลงโดยเร็วที่สุด ผู้ที่รับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่า และแก้ไขปัญหาความยากจนของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มสมัชชาคนจน จึงควรไตร่ตรองดูว่าตลอดระยะเวลาที่ ๓ เดือนที่ผ่านมา มีการแก้ไขปัญหอะไรเป็นชิ้นเป็นอันบ้าง จงช่วยกันเร่งพลิกฟื้นชีวิตใหม่ให้แก่ชาวไร่ ชาวนา ก่อนที่จะกลายเป็นคำกล่าวที่ว่า น้ำขอดนา ปลาหมัดข้าว แล้วเราจะบากหน้าไปขอข้าวใครกิน

แม้ว่าการนำเสนอในสวนอื่นจะดำหนิ แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบของหนังสือพิมพ์ที่มักพาดหัวรุนแรงเพื่อดึงดูดความสนใจเป็นหลัก เช่น การพาดหัวย่อย ดีกว่าอยู่เปล่าๆไปวัด , จัดเรื่องตั้งแต่ปีที่แล้วมาถล่ม , ตั้งโรงเรียนการเมืองวุ่นทุกเรื่อง (3 กุมภาพันธ์ 2540 หน้า 18) หรือมีการแทรกความ

เห็นในข่าว เช่น นางสาวนิตาถึงกับอึ้ง เมื่อถูกถามว่ามีหลักฐานว่านายสมัครบดตีมือบหรือไม
(12 เมษายน 2540 หน้า 18)

ช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ไทยรัฐให้ความสนใจน้อยกว่าช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ โดยทิศทางการนำเสนอจะวิพากษ์วิจารณ์ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายเกษตรกร ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของบทบรรณาธิการ เช่น บทบรรณาธิการ “อย่าโหมไฟเผาบ้าน”(1 กุมภาพันธ์ 2541 หน้า3) แล้วเราขอวกกลับมาที่มือบที่กำลังจะเดินทางมาชุมนุมโดยเราอมรับไว้ตั้งแต่ต้นแล้วว่า เราเชื่อว่า มือบที่มีส่วนใหญ่คือคนที่ทุกซื่หรือจริง แต่ขณะเดียวกันสิ่งที่น่ากลัวก็คือกลุ่มผลประโยชน์ที่แอบแฝงอยู่ ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงฝ่ายค้านอย่างเดียว แต่อาจหมายถึงผู้ที่เสียผลประโยชน์จากรัฐกิจ เสียประโยชน์ทางการค้า หรือเสียประโยชน์ทางการเมือง และอาจรวมถึงกลุ่มแอบแฝงจากนอกประเทศที่เข้ามาขู่แหย่ให้เกิดความรุนแรง และที่ทีมของเราอยากย้ำเตือนสติก็คือ เหนือสิ่งอื่นใดประเทศของเราจะอยู่รอดหรือไม่ มันต้องอยู่ที่คนไทยด้วยกันเองต้องเข้าใจถึงปัญหา

บทบรรณาธิการ “อำนาจต่อรองของชาวนา” (12 กุมภาพันธ์ 2541 หน้า 3) รัฐบาลจะต้องบอกกลับกลุ่มผู้ชุมนุม อย่างตรงไปตรงมาว่ามีอะไรบ้างที่แก้ไขได้ มีอะไรบ้างที่ไม่อาจแก้ไขได้ และรีบลงมือแก้ไขโดยเร็ว โดยไม่หวังพึ่งกลไกรัฐราชการที่อืดอาด ชักช้า ส่วนผู้ชุมนุมต้องรับฟังด้วยความเข้าใจ อย่าได้ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยเด็ดขาด และอย่าลืมนำขณะนี้ประเทศกำลังเผชิญวิกฤตการณ์ร้ายแรงทางเศรษฐกิจ ปัญหาของประเทศและปัญหาของเกษตรกรส่วนหนึ่งมาจากการเมือง เนื่องจากมีการซื้อสิทธิขายเสียงอย่างมโหฬาร จึงได้รัฐบาลที่ไม่โปร่งใสได้ความสามารถ ขาดความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะถือว่าอำนาจได้มาด้วยการซื้อขาย ผลดีอย่างเดียวที่ประชาชนได้รับคือ มีอำนาจต่อรองราคามากขึ้น เพราะมีคนแย่งกันซื้อมากขึ้นในตลาด การซื้อสิทธิขายเสียง

อย่างไรก็ตามข่าวส่วนใหญ่ยังคงดำเนินเกษตรกรผู้ชุมนุม เช่น มือบสภ.อ.แตกคอกแฉกัน แหก สมัชชาทหารรัฐแต่ไร้ผล มือบสภ.อ.แฉกันลับ เกิดรายการแหกมติที่ประชุมสมัชชาเพื่อแย่งกันเป็นใหญ่ โดยปักหลักที่อำเภอสีคิ้ว โคราช รอผลเจรจาก่อนบุกกรุง ล่าสุด”มือบคำตา”รวมพลได้หมื่นกว่าคนแล้ว แต่ปัญหาระหว่างสองกลุ่มยังกรุ่น มีรายการปล่อยข่าวลือให้วุ่นวายตลอดวัน (8 กุมภาพันธ์ 2541 หน้า 1)

บางส่วนเป็นการรายงานข่าวในหน้า 3 ซึ่งเป็นข่าวสั้นๆ เปิดโอกาสให้แหล่งข่าวคนเดียวได้พูดทั้งข่าว เช่น ข่าว “ยันมือบเดือร้อนเกินจริง” (18 พฤษภาคม 2541 หน้า 3) นายอลงกรณ์ พลบุตร โฆษกคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน แถลงถึงความคืบหน้าในการแก้ปัญหาของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากโครงการฝายราษีไศลว่า ที่ผ่านมารัฐบาลได้เคยจ่ายค่าชดเชยให้ประชาชนไปแล้วกว่า 1,000 ราย แต่ขณะนี้กลับมีผู้ยื่นคำร้องขอพิสูจน์สิทธิเพิ่มเติมกว่า 10,000 ราย รวมพื้นที่กว่า 100,000 ไร่ ซึ่งถือว่าเป็นคำร้องที่เกินจริง เพราะพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจริงมีเพียง 38,000 ไร่ ยังไม่หักพื้นที่สาธารณชนอื่นๆ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจะดำเนินการพิสูจน์สิทธิให้ จากนั้นจะพิจารณาจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจริงเท่านั้น

ประเด็นที่ไทยรัฐนำเสนอ เมื่อเปรียบเทียบ 2 รัฐบาล พบว่า ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ไทยรัฐไม่ได้เปิดโอกาสให้เกษตรกรได้ชี้แจงข้อกล่าวหาเลย ในช่วงรัฐบาล นายชวน ได้นำเสนอประเด็นกล่าวหาเรื่อง การทำให้ภาพพจน์ประเทศเสียหาย และสร้างความเดือดร้อนให้กับคนกรุงเทพฯ ส่วนของรัฐบาลก็ไม่ได้ชี้แจงในประเด็นกล่าวหาต่างๆมากนัก

ดังสรุปในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงประเด็นที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ

ประเด็นฝ่ายเกษตรกร	ประเด็นฝ่ายรัฐบาล
<p>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มือบรับจ้าง - ผู้ชุมนุมทะเลาะ ชัดแย้งกันเอง - สร้างความลำบากให้คนในกรุงเทพฯ - เป็นเหตุให้การจราจรติดขัด - ยุยงให้เกษตรกรไม่ใช้น้ำ <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 	<p>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - พุดจาไม่ดี กล่าวหาเกษตรกร - รัฐบาลผิดคำพูด - ข้าราชการทุจริต - สนใจแต่ปัญหาคนรวย - รักปากพำเพ็ญ <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อมวลชนป้ายสีรัฐบาล - รัฐบาลทำงานเต็มที่แล้ว

<p><u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกลุ่มผลประโยชน์แอบแฝง ต่างชาติหนุน - ยุแหย่ว่ารัฐบาลไม่สนใจปัญหาคนจน - แยกแยกกันเอง - หากินกับคนจน - ผู้นำการประชุมอยากลงเล่นการเมือง - ททุจริต - เรียกร้องไม่มีที่สิ้นสุด - ใช้กฎหมาย ใช้ความรุนแรง - ขัดกับกฎหมาย - ทำให้ภาพพจน์ประเทศต่อสายตาชาวต่างชาติเสียหาย - กดดันรัฐ <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาความเดือดร้อนไม่ได้รับการแก้ไขจึงต้องมา - มีความเดือดร้อนจริง 	<p><u>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</u></p> <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - แก้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรไม่ถูกทาง - อุ่มคนรวย ไม่ดูแลคนจน - สร้างภาพ - ไม่มองที่ต้นตอของปัญหา <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - จะไม่ทำอะไรที่ผิดกฎหมาย
--	--

เดลินิวส์

ช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เดลินิวส์ จะไม่แสดงความเห็นอะไรนักในข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน ยกเว้น หากเกิดเหตุการณ์รุนแรง และสร้างความเดือดร้อน เช่น ภาพพร้อมคำบรรยาย (10 เมษายน 2540 หน้า 1) ล้อมกรอบ...นายสมัครสุนทรเวช รองนายกฯ ถูกมือบที่หน้าทำเนียบล้อมกรอบไม่ให้ออกมาโดยโดนผลักจต้องถอยออกมาและถูกขวางด้วยรองเท้าแตกเข้าที่กหนู เนื้อข่าว (หน้า 14) จนกระทั่งเวลา 13.30 น. ผู้ชุมนุมกลุ่มสมัชชชาคนจนประมาณ 20,000 คนจึงเริ่มปิดล้อมทำเนียบทุกด้าน เพื่อไม่ให้บุคคลใดๆผ่านเข้าออก ซึ่งรวมไปถึงรัฐมนตรีที่นั่งประชุม ครม.ด้วย วิธีการปิดล้อมทำเนียบนั้นแกนนำสมัชชชาคนจนได้สั่งให้ผู้หญิงและคนชรานั่งเบียดชิดกันที่ประตูทำเนียบทุกด้านพร้อมกับการร้องเพลงปลุกใจโดยแกนนำสมัชชชาคนจนได้ ชูเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า หากเปิดประตูปล่อยให้ใครเข้าออก พวกตนจะกรูบุกเข้าไปในทำเนียบรัฐบาลทันที การปิดล้อมดังกล่าวได้สร้างความเดือดร้อนให้กับข้าราชการทำเนียบอย่างมาก เพราะหลายคนต้องเดินทางไปรับลูกที่เรียนพิเศษ

ข่าว (3 พฤษภาคม 2540 หน้า 18) ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ตลอดการชุมนุม 99 วันของกลุ่มสมัชชชาคนจนรัฐบาลได้ใช้งบประมาณในการดูแลจำนวนมาก เช่น ค่าเช่าเต็นท์ กว่า 100 หลัง ประมาณ 6 แสนบาท ค่าเช่ารถสุขาของกทม.วันละ 600 บาทต่อวันจำนวน 59,400 บาท โดยกรม.เป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนค่าน้ำประปา กปน.เป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด โดยมีการประเมินค่าใช้จ่ายเบื้องต้นของรัฐบาลประมาณ 2 ล้านบาท อันยังไม่รวมถึงเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มาอำนวยความสะดวกความปลอดภัยด้วย

สำหรับ บทบรรณาธิการนั้น เดลินิวส์ดำเนินการทำงานของรัฐบาล บทบรรณาธิการ "ปัญหาที่ถูกทิ้งขว้าง" (5 กุมภาพันธ์ 2540 หน้า 7) ปัญหาของราษฎรในพื้นที่ต่างๆของเมืองไทยนั้นมีมากมาย แท้จริงที่ทำให้ไม่สามารถแก้ไขคล่องไปได้ส่วนหนึ่งมาจากการติดขัดด้วยระเบียบกฎหมายอันล้าสมัย เจ้าหน้าที่ในภูมิภาคไม่รู้ปัญหา และไม่มีขีดความสามารถในการแก้ปัญหาให้ตรงจุดได้ ที่สุดเมื่อคนเหล่านี้ต้องเลือกทางสุดท้ายในการมุ่งหน้ามาหาผู้นำรัฐบาล การจัดการด้วยวิธีการเชิญตัวแทนฝ่ายราชการและชาวบ้านมาประชุมพร้อมกันจึงไม่น่าจะยุติปัญหาได้ และที่เคยใช้มาแล้วก็ไม่ได้ทำให้ทุกข์ของราษฎรที่คาราคาซังนับสิบปีคลี่คลายลงไป แต่ในระหว่างรอยคอก็มี

เรื่องใหม่ถมเพิ่มขึ้นมา การจัดการกับปัญหาเช่นที่ทำอยู่ทุกวันนี้ โดยที่รัฐมนตรีต่างพูดกันคนละภาษาจึงยิ่งทำให้ไม่น่าเชื่อหนักขึ้นไปอีกว่าจะทำให้ทุกอย่างดีขึ้นได้

ช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย การนำเสนอของเดลินิวส์ชุดคุยเบื้องหลังการชุมนุมและ เน้นข่าวการทุจริตของกลุ่มเกษตรกรมากขึ้น และให้ความสำคัญกับความเคลื่อนไหวของรัฐบาลเป็นหลัก เช่น ข่าว (3 กุมภาพันธ์ 2541 หน้า 11) ในการรวมตัวของบรรดาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสานที่ได้สะพานต่างระดับสี่คี่วนี่ ประกอบด้วยองค์กร 6 องค์กร มี สกยอ.นำโดย นายนคร ศรีวิพัฒน์ เลขาธิการสกยอ. มูลนิธิเกษตรกรไทย นำโดยนายอโศก ประสานสอน ประธานมูลนิธิสมัชชาเกษตรกรอีสาน นำโดยนายอวยชัย วัฒนา ประธานฯ กลุ่มแนวร่วมเกษตรกรอีสาน นำโดยนายสามารถ ศรีมาตร แกนนำ กลุ่มแนวร่วมพันธมิตรประชาชนอีสาน มีนายเชื่อนเพชร โพนรัมย์ โฆษกกลุ่มเป็นแกนนำ และสมัชชาคนจน มีนายบำรุง คะโยธา ที่ปรึกษาแกนนำเจ้าเก่า รายงานข่าวแจ้งว่า สาเหตุที่สมาชิก สกยอ.ต้องมารวมตัวกันที่กรุงเทพฯ จำนวนกว่า 30,000 คนนั้น เนื่องจากถึงกำหนดวาระเลือกตั้งประจำปี จึงจำเป็นต้องมีสมาชิกให้ครบองค์ประชุม หากเลือกตั้งเสร็จเรียบร้อย ประกอบกับข้อเรียกร้องได้รับการแก้ไขจากรัฐบาล คาดว่าสมาชิก สกยอ.จะเดินทางกลับในวันที่ 9 ก.พ. นี้

ข่าว"สอบสมัชชาคนจน โกงเงินราษฎร์" (12 มีนาคม 2541 หน้า 1) นายกษัตริย์เร่งหาตัวคนทำผิด สอบแล้วทุจริตเงินชดเชยฝ่ายราษฎร์ แต่งบัญชีล้มต้มหลวง เอาเงินเข้ากระเป๋า สมัชชาคนจนนับร้อยล้าน นายกษัตริย์ออกคำสั่งตั้งประสิทธิ์ ดำรงชัย ลุยหาคนผิด ส่วนประธานชมรมสิ่งแวดล้อมศรีสะเกษแห่ชาวบ้านทั้ง 3 จังหวัดรวมตัวกันค้านจนแผนการจ่ายเงินที่ศรีสะเกษ ต้องล้มไปถึง 2 ครั้ง แต่รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยังดันทุรังหอบเงินทุนหัวกันที่กรุงเทพฯ รายงานคณะกรรมการเผยแพร่สืบ เกณฑ์คนนอกเขตอ่าง 400 กว่าราย ไม่เกี่ยวกับพื้นที่น้ำท่วมลัดนักินดมารับเงินฟรี 80 ล้านรวยกันไม่รู้เรื่อง

สำหรับบทบรรณาธิการ แม้จะไม่ตำหนิเกษตรกร แต่ก็เน้นในทิศทางค่อนข้างบวกต่อรัฐบาล เช่น บทบรรณาธิการ"ปัญหาคนจน" (4 พฤษภาคม 2541 หน้า 3) โดยภาพรวมทางเศรษฐกิจนั้น เป็นที่ยอมรับจากนักวิชาการบางรายที่เชื่อว่ากำลังเดินมาถูกทาง แต่ในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นปรากฏว่า ธุรกิจที่ได้รับผลดีกลายเป็นเพียงส่วนน้อยที่ยังมีพื้นฐานหรือฐานะดีอยู่ก่อน ในขณะที่ผู้ประกอบการลำดับถัดมาแทบไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ซึ่งจะส่งผลร้ายต่อผู้มีรายได้น้อย

ตลอดจนผู้ใช้แรงงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้นั้น แทนที่ฝ่ายรัฐบาลจะแสดงว่าทำแล้ว ก็ควรจะยอมรับว่าแนวทางที่ผ่านมานั้นไม่สามารถแก้ไขความเดือดร้อนของคนจนที่เกิดขึ้นโดยพลัน ดังนั้นจึงควรจจะรับฟังและนำเอาข้อเสนอแนะไปปรับใช้ มิใช่ปฏิเสธเสียหมด ทำนองเดียวกัน บรรดานักการเมือง นักวิชาการ หรือนักเคลื่อนไหวทั้งหลายก็อย่าได้ช่วยเอาเรื่องคนจนมาเป็นประเด็นเล่นงานรัฐบาลอย่างเดียว

ประเด็นที่ เดลินิวส์นำเสนอ พบว่า เดลินิวส์ไม่ค่อยเสนอประเด็นชี้แจงของฝ่ายเกษตรกร ผู้ชุมนุมมากนัก และเมื่อเปรียบเทียบประเด็นที่นำเสนอใน 2 รัฐบาล พบว่า ประเด็นกล่าวหา รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ มีมากกว่ารัฐบาล นายชวน หลีกภัย

ดังสรุปในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงประเด็นที่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์นำเสนอ

ประเด็นฝ่ายเกษตรกร	ประเด็นฝ่ายรัฐบาล
<p>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</p>	<p>รัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ</p>
<p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p>	<p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> - ปิดถนน สร้างความเดือดร้อน - หลอกหลวงประชาชนให้มาชุมนุม - มือรับจ้าง - ประท้วงหน้าทำเนียบกระทรวงพาณิชย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - รับปากไปเรื่อยๆเท่ากับเป็นการหลอกหลวง - กล่าวหาชาวบ้าน - ข้าราชการหมกเม็ดและไม่มีขีดความสามารถในการแก้ปัญหา
<p>รัฐบาล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่จริงจังในการแก้ไขปัญหา
<ul style="list-style-type: none"> - ขอไม่รู้จักพอ 	<ul style="list-style-type: none"> - เตะถ่วง อ้างกฎหมาย
<ul style="list-style-type: none"> - ขอบกอดดันรัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลสมคบนายทุน
<p></p>	<ul style="list-style-type: none"> - โทษว่าแก้ปัญหาแล้ว จริงๆยังไม่ได้แก้
<p></p>	<p>ปัญหา</p>
<p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p>	<p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p>
<ul style="list-style-type: none"> - เดือดร้อนจริงจึงต้องมาชุมนุม 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้กล่าวหามือรับจ้าง แต่ช่วยดูเรื่อง
<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลแก้ปัญหาไม่จริงจัง จึงต้องมาชุมนุม 	<p>เบื้องหน้าเบื้องหลัง</p>
<p></p>	<ul style="list-style-type: none"> - จะเร่งรัดข้าราชการให้ตามแก้ปัญหา
<p></p>	<ul style="list-style-type: none"> - จะแก้กฎหมายที่ขวางการแก้ปัญหา
<p></p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปลดหนี้สินทำไม่ได้แต่จะหาทางรัฐบาลไม่เคยแทรกแซงการชุมนุมอื่นแก้ไขให้

<p>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</p> <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเบื้องหลัง - ส่งผลกระทบกับเศรษฐกิจ - ทำให้ประเทศเสียหาย - มีความแตกแยก - ชื่อเรียกร่องเป็นไปไม่ได้ - ทุจริตเงินชดเชยฝ่ายวิชาชีพ - หาผลประโยชน์ - มีพฤติกรรมคุกคามผู้ไม่เห็นด้วย - เล่นของสกปรก - ผู้นำมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ใช่คน ท้องถิ่นจริง <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ปิดถนนเด็ดขาด - ผู้ที่ได้รับค่าชดเชยฝ่ายวิชาชีพบริสุทธิ์ พร้อมให้พิสูจน์ด้วยการดำเนินคดี 	<p>รัฐบาล นายชวน หลีกภัย</p> <p><u>ประเด็นชี้แจง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - สนใจแต่ปัญหาคนรวย ไม่สนใจปัญหา คนจน ควรใส่ใจภาคเกษตรบ้าง - ข้าราชการปันข้อมูล - รัฐบาลรังแกชาวบ้าน - เล่นการเมือง - ชื่อเวลา <p><u>ประเด็นกล่าวหา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การแก้ปัญหาต้องยึดกฎหมายเป็นหลัก - ต้องยึดถือความถูกต้องเป็นหลัก - รัฐบาลช่วยเหลือไม่ได้ หากไม่ใช่ผู้เดือดร้อน จริง
---	--

ข. การสำรวจลักษณะและทัศนคติของนักข่าว

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจลักษณะและทัศนคติในการนำเสนอเนื้อหาข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน เป็นนักข่าวที่สังกัดหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ฉบับ คือ กรุงเทพธุรกิจ ไทยโพสต์ มติชน ข่าวสด ไทยรัฐ เดลินิวส์ ฉบับละ 3 คน ประกอบไปด้วย นักข่าวประจำทำเนียบรัฐบาลที่รับผิดชอบติดตามข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน , นักข่าวซึ่งไม่ใช่ นักข่าวประจำทำเนียบรัฐบาลแต่มีหน้าที่ติดตามข่าวนี้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักข่าวสิ่งแวดล้อม หรือ สายอาชญากรรม และผู้เรียบเรียงข่าว ดังจำแนกในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนนักข่าวจากหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับที่ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมาย

หนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพธุรกิจ	3	16.7
ไทยรัฐ	3	16.7
ข่าวสด	3	16.7
ไทยโพสต์	3	16.7
เดลินิวส์	3	16.7
มติชน	3	16.7
รวม	18	100

ลักษณะของนักข่าว

ลักษณะนักข่าวซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุงาน 3-5 ปี ส่วนใหญ่จะมีพื้นเพเป็นคนต่างจังหวัด แต่ได้อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นเวลานานกว่า 10 ปี นักข่าวส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มากกว่า 2 ใน 3 (ร้อยละ 77.8) และเกือบครึ่งหนึ่งจบสาขาวิทยาศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน (ร้อยละ 44.4) มีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 10,000 - 15,000 บาท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เพศ ส่วนใหญ่เป็นชายร้อยละ 77.8 หญิง ร้อยละ 22.2

อายุงาน ส่วนใหญ่อายุงาน 3 – 5 ปี ร้อยละ 50 รองลงมา อายุงาน 5 – 10 ปี ร้อยละ 33.3

ภูมิลำเนาเดิม ส่วนใหญ่เป็นมีพื้นเพเป็นคนต่างจังหวัด ร้อยละ 66.7 แต่ได้มาศึกษาหรือทำงานที่กรุงเทพฯ 5-10 ปี ร้อยละ 41.6 รองลงมา ร้อยละ 33.3 ได้อาศัยในกรุงเทพฯ 11 – 20 ปี

ระดับการศึกษา ร้อยละ 77.8 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

สาขาวิชาที่จบ ร้อยละ 44.4 จบสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสื่อสารมวลชน ร้อยละ 27.8 จบสาขาสังคมศาสตร์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่วิทยาศาสตร์

รายได้ต่อเดือน ร้อยละ 50 มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท

ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะนักข่าวด้านต่างๆ

ลักษณะนักข่าว	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	14	77.8
หญิง	4	22.2
อายุงาน		
1 - 3 ปี	1	5.6
3 - 5 ปี	9	50
5 - 10 ปี	6	33.3
11 - 20 ปี	2	11.1
ภูมิลำเนาเดิม		
กรุงเทพฯและปริมณฑล	6	33.3
จังหวัดอื่นๆ	12	66.7
จำนวนปีที่อาศัยในกรุงเทพฯ		
3 - 5 ปี	1	8.3
5 - 10 ปี	5	41.7
11 - 20 ปี	4	33.3
21 - 30 ปี	2	16.7
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	16.7
ปริญญาตรี	14	77.8
สูงกว่าปริญญาตรี	1	5.5
สาขาวิชาที่จบ		
ด้านนิเทศศาสตร์	8	44.4
ด้านพาณิชย์ธุรกิจ	1	5.6
ด้านสังคมศาสตร์	5	27.8
อื่นๆ	4	22.2
รายได้ต่อเดือน		
5,000-10,000 บาท	1	5.6
10,001-15,000 บาท	9	50.0
15,001-20,000 บาท	5	27.8
20,001-30,000 บาท	2	11.1
สูงกว่า 30,000 บาท	1	5.6

ทัศนคติของนักข่าวต่อแหล่งข่าว

ต่อรัฐบาล

ทัศนคติของนักข่าวต่อแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาล พบว่า นักข่าวจากไทยรัฐมีทัศนคติที่ดีต่อแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาลสมัย พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ มากกว่าฉบับอื่นๆ คืออยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.0 จากเกณฑ์ มาก = 3, ปานกลาง = 2, น้อย = 1) นักข่าวจากกรุงเทพธุรกิจมีทัศนคติที่ดีต่อแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาลสมัย พล.อ.ชวลิตน้อยที่สุด โดยอยู่ในระดับต่ำกว่าปานกลางค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ย 1.56)

ขณะที่นักข่าวจากเดลินิวส์มีทัศนคติต่อแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาลสมัย นายชวน หลีกภัย มากกว่าฉบับอื่นๆ คืออยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.06) นักข่าวจากไทยรัฐมีทัศนคติที่ดีต่อแหล่งข่าวรัฐบาลนายชวน น้อยที่สุด คือในระดับต่ำกว่าปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.61) ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงค่าทัศนคติของนักข่าวต่อแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาล

หนังสือพิมพ์	ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล	
	รัฐบาลพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ	รัฐบาลนายชวน หลีกภัย
กรุงเทพธุรกิจ	1.56	1.67
ไทยรัฐ	2.00	1.61
ข่าวสด	1.89	1.72
ไทยโพสต์	1.89	1.78
เดลินิวส์	1.78	2.06
มติชน	1.89	1.94
รวม 6 ฉบับ	1.89	1.69

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ มาก = 3 , ปานกลาง = 2 และ น้อย = 1

นักข่าวมีค่าเฉลี่ยทัศนคติโดยรวมในระดับปานกลางกับแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาลสมัย พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ (ค่าเฉลี่ย 1.89) ในประเด็นการควบคุมปิดกั้นการทำข่าวจากฝ่ายรัฐบาล อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ย 2.00) นักข่าวไทยรัฐ และมติชน มีแหล่งข่าวที่สามารถขอข่าวเชิงลึกได้ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก (ค่าเฉลี่ย 2.33 และ 2.00 ตามลำดับ)นักข่าวไทยโพสต์และข่าวสด พอใจการบริหารประเทศโดยภาพรวมของรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ สูงกว่าฉบับอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 2.00) ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักข่าวที่มีต่อแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาลสมัย พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

ทัศนคติต่อประเด็นต่างๆ	ความรู้สึกต่อรัฐบาล พล.อ.ชวลิต						
	กรุงเทพฯ	ไทยรัฐ	ข่าวสด	ไทยโพสต์	เดลินิวส์	มติชน	รวม
- การควบคุมปิดกั้นในการทำข่าวจากรัฐบาล	2.33	2.00	2.33	2.33	2.33	2.00	2.22
- การให้ความร่วมมือกับนักข่าวในโอกาสต่างๆ	2.00	2.33	1.67	1.67	2.00	2.33	2.00
- เปิดโอกาสให้ข่าวแบบไม่เป็นทางการจากฝ่ายรัฐบาลมากน้อยเพียงใด	1.67	2.00	2.33	2.33	1.33	2.00	1.94
- ท่านมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลมากน้อยเพียงใด	1.00	1.67	1.33	1.33	1.67	1.67	1.44
- แหล่งข่าวส่วนตัวที่สามารถขอข่าวเชิงลึกได้มากน้อยเพียงใด	1.33	2.33	1.67	1.67	1.67	2.00	1.78
- มีความพอใจในการบริหารประเทศโดยภาพรวมเพียงใด	1.00	1.67	2.00	2.00	1.67	1.33	1.61

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ มาก = 3 , ปานกลาง = 2 และ น้อย = 1

นักข่าวมีค่าเฉลี่ยทัศนคติโดยรวมในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำกับแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาลสมัย นายชวน หลีกภัย (ค่าเฉลี่ย 1.69) นักข่าวไทยโพสต์ตระหนักรู้ว่ารัฐบาลนายชวนมีการควบคุมปิดกั้นข่าวสารค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 2.67) นักข่าวไทยรัฐ ข่าวสด เดลินิวส์ และมติชน พอใจการบริหารประเทศโดยรวมของรัฐบาลนายชวน ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.00) ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักข่าวที่มีต่อแหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาลสมัย นายชวน หลีกภัย

ทัศนคติต่อประเด็นต่างๆ	ความรู้สึกต่อรัฐบาล นายชวน						
	กรุงเทพฯ	ไทยรัฐ	ข่าวสด	ไทยโพสต์	เดลินิวส์	มติชน	รวม
- การควบคุมปิดกั้นในการทำข่าวจากรัฐบาล	1.67	2.33	1.33	2.67	2.33	1.67	2.00
- การให้ความร่วมมือกับนักข่าวในโอกาสต่างๆ	2.00	2.00	2.33	2.00	2.00	2.00	2.06
- เปิดโอกาสให้ข่าวแบบไม่เป็นทางการจากฝ่ายรัฐบาลมากนักน้อยเพียงใด	1.67	1.00	1.33	1.67	1.67	1.67	1.50
- ท่านมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลมากนักน้อยเพียงใด	1.33	1.33	1.33	1.33	2.00	2.00	1.56
- แหล่งข่าวส่วนตัวที่สามารถขอข่าวเชิงลึกได้มากนักน้อยเพียงใด	1.67	1.00	2.00	1.67	2.33	2.33	1.83
- มีความพอใจในการบริหารประเทศโดยภาพรวมเพียงใด	1.67	2.00	2.00	1.33	2.00	2.00	1.83

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ มาก = 3 , ปานกลาง = 2 และ น้อย = 1

ต่อเกษตรกรผู้ชุมนุม

ทัศนคติของนักข่าวต่อแหล่งข่าวฝ่ายเกษตรกรผู้ชุมนุม จะพบว่า นักข่าวจากมติชน มีทัศนคติที่ดีต่อเกษตรกรผู้ชุมนุมมากกว่าฉบับอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.4 จากเกณฑ์ เห็นด้วยที่สุด = 5 , เห็นด้วย = 4 , กลางๆ = 3 , ไม่เห็นด้วย = 2 , ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1) รองลงมาคือ ไทยโพสต์ (ค่าเฉลี่ย 3.23) ขณะที่เดลินิวส์มีทัศนคติที่ไม่ค่อยเห็นด้วยต่อการชุมนุมของแหล่งข่าวฝ่ายเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.95)

ตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงค่าทัศนคติของนักข่าวต่อแหล่งข่าวฝ่ายเกษตรกรผู้ชุมนุม

หนังสือพิมพ์	ทัศนคติของนักข่าวที่มีต่อแหล่งข่าวฝ่ายเกษตรกร
กรุงเทพธุรกิจ	3.12
ไทยรัฐ	3.12
ข่าวสด	3.13
ไทยโพสต์	3.23
เดลินิวส์	2.95
มติชน	3.4
รวม 6 ฉบับ	3.16

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ เห็นด้วยที่สุด = 5 , เห็นด้วย = 4 , กลางๆ = 3 , ไม่เห็นด้วย = 2 , ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1

ทัศนคติของนักข่าวต่อฝ่ายเกษตรกรผู้ชุมนุมโดยรวมอยู่ในระดับกลางๆ (ค่าเฉลี่ย 3.16) โดยนักข่าวแสดงความไม่เห็นด้วยต่อการชุมนุมด้วยการปิดถนน ปราศรัยโจมตีรัฐบาล และพยายามบุกเข้าทำเนียบรัฐบาล (ค่าเฉลี่ย 4.28) นักข่าวชาวสด ไทยโพสต์ มติชน เห็นด้วยว่า ผู้ชุมนุมปัญหาจริงจึงมาชุมนุมที่ทำเนียบรัฐบาล ดังตารางที่ 19

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ เห็นด้วยที่สุด = 5 , เห็นด้วย = 4 , กลางๆ = 3 , ไม่เห็นด้วย = 2 , ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1

*ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ เห็นด้วยที่สุด = 1 , เห็นด้วย = 2 , กลางๆ = 3 , ไม่เห็นด้วย = 4 , ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักข่าวต่อฝ่ายเกษตรกรผู้ชุมนุมในแต่ละประเด็น

ทัศนคติในประเด็นต่างๆ	ทัศนคติต่อเกษตรกรผู้ชุมนุม						
	กรุงเทพ	ไทยรัฐ	ข่าวสด	ไทยโพสต์	เดลินิวส์	มติชน	รวม
- การเข้ามาชุมนุมที่ทำเนียบรัฐบาลของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน	3.00	3.33	3.00	4.00	1.67	3.33	3.06
- วิธีการชุมนุม เช่น การปักหลักหน้าทำเนียบ ปราศรัยชี้แจงปัญหา	3.00	3.67	3.33	4.00	1.67	3.33	3.17
*- วิธีการชุมนุม เช่น ปราศรัยโจมตีรัฐบาล ปิดถนน พยายามบุกเข้าทำเนียบ	4.33	4.33	4.67	4.00	4.67	3.67	4.28
- ผู้ชุมนุมมีปัญหาจริงๆจึงเข้ามาชุมนุมที่ทำเนียบรัฐบาล	3.00	3.33	4.33	4.00	2.67	4.33	3.61
- วิธีการแก้ปัญหาให้กับกลุ่มผู้ชุมนุมของรัฐบาล พล.อ.ชวลิต	3.00	3.33	3.67	2.67	2.00	3.33	3.00
*- วิธีการแก้ปัญหาให้กับกลุ่มผู้ชุมนุมของรัฐบาล นายชวน	3.33	3.33	3.33	3.33	2.00	3.00	3.06
- ควรให้ความสำคัญกับแหล่งข่าวที่เป็นฝ่ายรัฐบาล ข้าราชการประจำ พอๆกับแหล่งข่าวที่เป็นฝ่ายผู้ชุมนุม	3.00	3.67	3.67	2.67	4.00	4.00	3.50
*- ควรให้ความสำคัญกับแหล่งข่าวที่เป็นฝ่ายผู้ชุมนุมมากกว่าฝ่ายรัฐบาล เพราะเป็นผู้เดือดร้อน	2.33	3.33	1.67	2.33	4.00	2.67	2.72
- การเสนอข่าวการชุมนุมควรเกาะติดความเคลื่อนไหวทุกระยะ แม้ว่าอยู่ในสภาวะสงบเงียบ	3.33	3.67	3.67	4.00	3.33	4.33	3.72
*- ควรเสนอข่าวการชุมนุมเฉพาะที่มีกรณีความรุนแรง ชัดแจ้ง	4.00	4.00	3.33	3.33	4.33	4.00	3.83
- การเข้ามาชุมนุมของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานในรัฐบาลชวลิตมีการเมืองอยู่เบื้องหลัง	4.00	3.67	3.00	3.33	4.00	2.00	3.33
*- การเข้ามาชุมนุมของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานในรัฐบาลชวนมีการเมืองอยู่เบื้องหลัง	2.33	2.33	2.33	2.67	2.00	4.00	2.61
- การชุมนุมเพื่อเรียกร้องต่างๆควรอยู่ในขอบเขตภูมิภาคแก้ปัญหา ไม่ควรเดินทางเข้ามากรุงเทพฯเพื่อให้รัฐบาลแก้ปัญหาทุกเรื่อง	4.00	3.67	3.33	3.00	4.33	2.67	3.50
*- ระบบการปกครองส่วนภูมิภาคไม่สามารถแก้ปัญหาให้กลุ่มเกษตรกรได้ จึงต้องเดินทางมาเรียกร้องที่ส่วนกลาง	2.00	2.00	2.00	1.33	2.00	3.33	2.11
*- การเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรที่เป็นอยู่ในขณะนี้เป็นการเรียกร้องเพื่อประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม	2.33	2.33	2.00	4.00	1.67	3.00	2.56

การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 การสะท้อนภาพของการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานในข่าวและข้อเขียนอื่นๆของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ แตกต่างกัน

สรุปจากผลการวิจัยลักษณะการสะท้อนภาพหรือรูปแบบและเนื้อหาเกี่ยวกับการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 การสะท้อนภาพของการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานในข่าวและข้อเขียนอื่นๆของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ไม่ว่าจะในรูปแบบของข้อเขียน แหล่งข่าวที่ใช้สถานที่เกิดข่าว และองค์ประกอบคุณค่าข่าว

1.1 ความแตกต่างในรูปแบบการนำเสนอ

หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีสัดส่วนรูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ดังรายละเอียดในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ทดสอบความแตกต่างของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับกับรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา
การชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน

หนังสือพิมพ์	รูปแบบการนำเสนอ				
	ข่าว	ภาพ	สื่อกีฬา	บท บรรณาธิการ	รวม
กรุงเทพธุรกิจ	95 (59.7)	32 (20.1)	26 (16.4)	6 (3.8)	159
ไทยรัฐ	75 (61.0)	34 (27.6)	5 (4.1)	9 (7.3)	123
ข่าวสด	128 (58.4)	74 (33.8)	4 (1.8)	13 (5.9)	219
ไทยโพสต์	119 (59.2)	64 (31.8)	10 (5.0)	8 (4.0)	201
เดลินิวส์	101 (73.7)	30 (21.9)	2 (1.5)	4 (2.9)	137
มติชน	134 (61.2)	62 (28.3)	16 (7.3)	7 (3.2)	219
รวม	652 (61.6)	296 (28.0)	63 (6.0)	47 (4.4)	1058 (100.0)

Chi-Square = 59.594 ; df = 15 ; Significance level < .001

1.2 ความแตกต่างในการใช้แหล่งข่าว

หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีสัดส่วนการใช้แหล่งข่าวที่ปรากฏในเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ดังรายละเอียดในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ทดสอบความแตกต่างของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับกับแหล่งข่าวที่ใช้ในการนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของเกษตรกรภาคอีสาน

หนังสือพิมพ์	แหล่งข่าวที่ปรากฏในข่าวและข้อเขียนอื่นๆ			
	ฝ่ายเกษตรกร	ฝ่ายรัฐบาล	ฝ่ายอื่นๆ	รวม
กรุงเทพธุรกิจ	192 (56.1)	123 (36.0)	27 (7.9)	342
ไทยรัฐ	105 (53.0)	87 (43.9)	6 (3.0)	198
ข่าวสด	108 (36.2)	140 (47.0)	50 (16.8)	298
ไทยโพสต์	215 (52.3)	137 (33.3)	59 (14.4)	411
เดลินิวส์	115 (41.4)	125 (45.0)	38 (13.7)	278
มติชน	290 (57.3)	165 (32.6)	51 (10.1)	506
รวม	1025 (50.4)	777 (38.2)	231 (11.4)	2033 (100.0)

Chi-Square = 70.81 ; df = 10 ; Significance level < .001

1.3 ความแตกต่างในสถานที่เกิดข่าว

หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีสัดส่วนการนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานจากสถานที่ต่างๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ดังรายละเอียดในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ทดสอบความแตกต่างของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับกับการนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของเกษตรกรภาคอีสานจากสถานที่ต่างๆ

หนังสือพิมพ์	สถานที่เกิดข่าว		
	กรุงเทพฯ	ต่างจังหวัด	รวม
กรุงเทพธุรกิจ	121 (75.6)	39 (24.4)	160
ไทยรัฐ	77 (63.6)	44 (36.4)	121
ข่าวสด	182 (84.7)	33 (15.3)	215
ไทยโพสต์	183 (90.6)	19 (9.4)	202
เดลินิวส์	94 (62.7)	56 (37.3)	150
มติชน	188 (83.9)	36 (16.1)	224
รวม	845 (78.8)	227 (21.2)	1072 (100.0)

Chi-Square = 65.799 ; df = 5 ; Significance level < .001

1.4 ความแตกต่างในองค์ประกอบคุณค่าข้าว

หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีสัดส่วนการนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานจากสถานที่ต่างๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานดังรายละเอียดในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ทดสอบความแตกต่างของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับกับการนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของเกษตรกรภาคอีสานตามองค์ประกอบคุณค่าข้าว

หนังสือพิมพ์	องค์ประกอบคุณค่าข้าว				
	สำคัญ- ผลกระทบ	ใกล้ชิด- อารมณ์	ลึกลับ ผิดปกติ	ขัดแย้ง	รวม
กรุงเทพธุรกิจ	79 (50.6)	61 (39.1)	16 (10.3)	-	156
ไทยรัฐ	73 (65.2)	34 (30.4)	1 (.9)	4 (3.5)	112
ข่าวสด	111 (54.1)	84 (41.0)	10 (4.9)	-	205
ไทยโพสต์	100 (52.4)	78 (40.8)	13 (6.8)	-	191
เดลินิวส์	70 (54.3)	38 (29.5)	16 (12.4)	5 (3.8)	129
มติชน	112 (52.6)	85 (40.8)	14 (6.6)	-	211
รวม	547 (54.5)	378 (37.7)	70 (6.9)	9 (0.9)	1004

Chi-Square = 37.032 ; df = 10 ; Significance level < .001

การทดสอบสมมุติฐานที่ 2 หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมักนำเสนอข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานโดยไม่ได้เน้นหลักความสมดุลย์ คือมักนำเสนอไปในทิศทางบวกและลบไม่สมดุลย์กันหรือไม่เท่าเทียมกัน

ทดสอบด้วยการนำข่าว ภาพ และสื่อบุคคล ในทิศทางต่างๆที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนำเสนอ คือบวกต่อเกษตรกร ลบต่อเกษตรกร กลางกับทั้งสองฝ่าย บวกต่อรัฐบาล และลบต่อรัฐบาล ด้วยการนับชิ้นงานที่ปรากฏ จากนั้นนำข่าวที่บวกต่อเกษตรกร ข่าวที่ลบต่อเกษตรกร ที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนำเสนอ ทดสอบด้วยไคสแควร์ (Chi-Square Test) ว่ามีความสมดุลย์กันหรือไม่ เช่นเดียวกับ ข่าว ภาพ และสื่อบุคคล ที่เป็นบวกต่อรัฐบาลและข่าวที่เป็นลบต่อรัฐบาลมาทดสอบเช่นเดียวกัน

สรุปจากผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 2 คือ หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมักนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานโดยไม่ได้เน้นหลักความสมดุลย์ คือนำเสนอไปในทิศทางบวกและลบไม่สมดุลย์กัน หรือไม่เท่าเทียมกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความสมดุลย์ของทิศทางบวก-ลบต่อเกษตรกร

สัดส่วนเนื้อหาเชิงบวกและเชิงลบต่อเกษตรกรของกรุงเทพธุรกิจ ไทยรัฐ ไทยโพสต์ และมติชน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับเสนอทิศทางบวกและลบต่อเกษตรกรสมดุลย์กัน ขณะที่ ข่าวสด และ เดลินิวส์ เสนอทิศทางบวกและลบต่อเกษตรกร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดย เดลินิวส์ นำเสนอทางลบมากกว่าทางบวก ส่วนข่าวสดนำเสนอทางบวกมากกว่าทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อเปรียบเทียบ 2 ช่วงรัฐบาล พบว่า ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ สัดส่วนเนื้อหาเชิงบวกและเชิงลบต่อเกษตรกรของ ไทยรัฐ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ไทยรัฐ เสนอทิศทางบวกและลบต่อเกษตรกรสมดุลงัน ขณะที่ กรุงเทพธุรกิจ ข่าวสด ไทยโพสต์ เดลินิวส์ และ มติชน เสนอทิศทางบวกและลบต่อเกษตรกร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 โดย กรุงเทพธุรกิจ ข่าวสด ไทยโพสต์ มติชนนำเสนอทางบวกมากกว่าทางลบ ส่วนเดลินิวส์ นำเสนอทางลบมากกว่าทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย พบว่า สัดส่วนเนื้อหาเชิงบวกและเชิงลบต่อเกษตรกรของ กรุงเทพธุรกิจ ข่าวสด และ ไทยโพสต์ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ กรุงเทพธุรกิจ ข่าวสด และ ไทยโพสต์ เสนอทิศทางบวกและลบต่อเกษตรกรสมดุลงัน ขณะที่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และมติชน เสนอทิศทางบวกและลบต่อเกษตรกร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยทั้ง 3 ฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน เสนอทางลบมากกว่าทางบวก

ดังรายละเอียดตารางที่ 24 - 26

ตารางที่ 24 ทดสอบความสมดุลง่ายในการนำเสนอทิศทางการบวกและลบต่อเกษตรกรของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับในการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานทั้ง 2 ช่วงรัฐบาล

หนังสือพิมพ์	ข่าวบวกต่อเกษตรกร	ข่าวลบต่อเกษตรกร	Significance
กรุงเทพธุรกิจ	25 (15.72)	13 (8.19)	P >.05
ไทยรัฐ	13 (10.53)	24 (19.44)	P >.05
ข่าวสด	52 (23.92)	16 (7.31)	P <.05*
ไทยโพสต์	28 (13.93)	14 (6.39)	P >.05
เดลินิวส์	12 (8.76)	46 (33.58)	P <.05*
มติชน	42 (19.32)	31 (14.16)	P >.05

ตารางที่ 25 ทดสอบความสมดุลง่ายในการนำเสนอทิศทางการบวกและลบต่อเกษตรกรของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ในการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน ช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

หนังสือพิมพ์	ข่าวบวกต่อเกษตรกร	ข่าวลบต่อเกษตรกร	Significance
กรุงเทพธุรกิจ	15 (16.9)	1 (1.1)	P < .05*
ไทยรัฐ	12 (17.6)	8 (11.8)	P > .05
ข่าวสด	39 (31.7)	2 (1.6)	P < .05*
ไทยโพสต์	20 (17.9)	3 (2.7)	P < .05*
เดลินิวส์	9 (12.0)	19 (25.3)	P < .05*
มติชน	37 (28.1)	5 (3.7)	P < .05*

ตารางที่ 26 ทดสอบความสมดุลง่ายในการนำเสนอทิศทางการบวกและลบต่อเกษตรกรของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ในการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน ช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย

หนังสือพิมพ์	ข่าวบวกต่อเกษตรกร	ข่าวลบต่อเกษตรกร	Significance
กรุงเทพธุรกิจ	10 (14.3)	12 (17.2)	P >.05
ไทยรัฐ	1 (1.8)	16 (28.8)	P <.05*
ข่าวสด	13 (12.47)	14 (14.6)	P >.05
ไทยโพสต์	8 (9.0)	11 (12.4)	P >.05
เดลินิวส์	3 (4.8)	27 (43.5)	P <.05*
มติชน	5 (4.19)	26 (31.0)	P <.05*

2.2 ความสมดุลงของทิศทางบวก-ลบต่อรัฐบาล

สัดส่วนเนื้อหาเชิงบวกและลบต่อรัฐบาลของ ไทยรัฐ และ เดลินิวส์ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ เสนอทิศทางบวกและลบต่อรัฐบาลสมดุลงกัน ขณะที่ กรุงเทพธุรกิจ ข่าวสด ไทยโพสต์ และ มติชน เสนอทิศทางบวกและลบต่อรัฐบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดย ทั้ง 4 ฉบับ นำเสนอทางลบมากกว่าทางบวก อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อเปรียบเทียบ 2 ช่วงรัฐบาล พบว่า ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ไม่มีหนังสือพิมพ์ใดเลยใน 6 ฉบับ ที่เสนอทิศทางบวกและลบต่อรัฐบาลสมดุลงกัน โดยหนังสือพิมพ์ทุกฉบับคือ กรุงเทพธุรกิจ ไทยรัฐ ข่าวสด ไทยโพสต์ เดลินิวส์ และ มติชน เสนอทิศทางบวกและลบต่อรัฐบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 โดย หนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ฉบับนำเสนอทางลบมากกว่าทางบวก

ในช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย พบว่า สัดส่วนเนื้อหาเชิงบวกและลบต่อรัฐบาลของ ข่าวสด เดลินิวส์ และ มติชน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ เสนอทิศทางบวกและลบต่อรัฐบาลสมดุลงกัน ขณะที่ กรุงเทพธุรกิจ ไทยรัฐ และ ไทยโพสต์ เสนอทิศทางบวกและลบต่อรัฐบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 โดย กรุงเทพธุรกิจและไทยโพสต์ เสนอทิศทางลบมากกว่าทางบวก ส่วนไทยรัฐ นำเสนอทางบวกมากกว่าทางลบ

ดังรายละเอียดในตาราง ที่ 27 - 29

ตารางที่ 27 ทดสอบความสมดุลง่ายในการนำเสนอทิศทางการบวกและลบต่อรัฐบาลของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

หนังสือพิมพ์	ข่าวบวกต่อรัฐบาล	ข่าวลบต่อรัฐบาล	Significance
กรุงเทพธุรกิจ	3 (1.89)	68 (42.84)	P < .05*
ไทยรัฐ	12 (9.72)	13 (10.53)	P > .05
ข่าวสด	8 (3.68)	55 (25.3)	P < .05*
ไทยโพสต์	2 (1.0)	73 (36.5)	P < .05*
เดลินิวส์	7 (5.11)	11 (8.03)	P > .05
มติชน	10 (4.6)	45 (20.7)	P < .05*

ตารางที่ 28 ทดสอบความสมดุลในการนำเสนอทิศทางการบวกและลบต่อรัฐบาลของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ในการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน ช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

หนังสือพิมพ์	ข่าวบวกต่อรัฐบาล	ข่าวลบต่อรัฐบาล	Significance
กรุงเทพธุรกิจ	2 (2.2)	52 (58.48)	P < .05*
ไทยรัฐ	4 (5.9)	11 (16.13)	P < .05*
ข่าวสด	2 (1.6)	48 (38.9)	P < .05*
ไทยโพสต์	1 (0.9)	47 (41.8)	P < .05*
เดลินิวส์	- (0.0)	8 (12.0)	P < .05*
มติชน	4 (3.0)	42 (31.1)	P < .05*

ตารางที่ 29 ทดสอบความสมดุลง่ายในการนำเสนอทิศทางการบวกและลบต่อรัฐบาลของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ในการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน ช่วงรัฐบาล นายชวน หลีกภัย

หนังสือพิมพ์	ข่าวบวกต่อรัฐบาล	ข่าวลบต่อรัฐบาล	Significance
กรุงเทพธุรกิจ	1 (1.4)	16 (22.9)	P < .05*
ไทยรัฐ	8 (14.5)	2 (3.7)	P < .05*
ข่าวสด	6 (6.3)	7 (5.7)	P > .05
ไทยโพสต์	1 (1.1)	26 (28.6)	P < .05*
เดลินิวส์	7 (11.2)	3 (4.8)	P > .05
มติชน	6 (7.2)	3 (3.6)	P > .05

การทดสอบสมมติฐานที่ 3 ทศนคติต่อแหล่งข่าวมีความสัมพันธ์ในเชิงสอดคล้องกับทิศทางข่าวที่นำเสนอ

- ทศนคติต่อเกษตรกรของนักข่าวมีความสัมพันธ์ในเชิงสอดคล้องกับทิศทางข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับเกษตรกร
- ทศนคติต่อรัฐบาลของนักข่าวมีความสัมพันธ์ในเชิงสอดคล้องกับทิศทางข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับรัฐบาล

ทดสอบโดยดูว่า หนังสือพิมพ์ที่นักข่าวมีค่าเฉลี่ยด้านทศนคติต่อกลุ่มเกษตรกรและต่อรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ กับ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย จะมีความสัมพันธ์กับทิศทางของเนื้อหาที่นำเสนอหรือไม่ เนื้อหาในทิศทางเชิงบวกต่อแหล่งข่าวนั้นๆ ให้นำหนักคะแนน ขึ้นละ 3 คะแนน เนื้อหาทิศทางเชิงลบต่อแหล่งข่าวนั้นๆ ให้นำหนักคะแนนขึ้นละ 1 คะแนน ค่าเฉลี่ยทิศทางข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับคิดจากทิศทางของเนื้อหาทุกชิ้นรวมกัน จากนั้นนำมาหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) กับค่าเฉลี่ยทศนคติของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ไปในทิศทางใด

สรุปจากผลการวิจัย พบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 คือ ทศนคติต่อแหล่งข่าวมิได้มีความสัมพันธ์ในเชิงสอดคล้องกับทิศทางข่าวที่นำเสนออย่างมีนัยสำคัญ

3.1 สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับทิศทางข่าวต่อเกษตรกร

ค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักข่าวต่อเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับกับค่าเฉลี่ยของทิศทางการนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานต่อเกษตรกรในข่าว นั่นคือ ทัศนคติของนักข่าวต่อแหล่งข่าวไม่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับทิศทางการนำเสนอข่าวบวกหรือลบต่อแหล่งข่าว แต่อย่างไรก็ตาม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 แสดงสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักข่าวในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับที่มีต่อเกษตรกรกับค่าเฉลี่ยของทิศทางเนื้อหาต่อเกษตรกรเกี่ยวกับการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน

หนังสือพิมพ์	ค่าเฉลี่ยทัศนคติ* ที่มีต่อเกษตรกร	ค่าเฉลี่ยของทิศทาง* ต่อเกษตรกรในข่าว	ค่าสหสัมพันธ์
กรุงเทพธุรกิจ	3.12	2.34	r = .486 P > .05
ไทยรัฐ	3.12	1.66	
ข่าวสด	3.13	2.45	
ไทยโพสต์	3.23	2.29	
เดลินิวส์	2.96	1.42	
มติชน	3.4	2.08	

* หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยทิศทางข่าวคำนวณจากข่าวด้านบวก = 3 , ข่าวด้านลบ = 1

ค่าเฉลี่ยทัศนคตินักข่าวต่อเกษตรกรคำนวณจากเกณฑ์ เห็นด้วยที่สุด = 5 ,
เห็นด้วย = 4 , กลางๆ = 3 , ไม่เห็นด้วย = 2 , ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1

3.2 สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับทิศทางข่าวต่อรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

ค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักข่าวต่อรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่าเฉลี่ยของทิศทางการนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานต่อรัฐบาล พล.อ.ชวลิตในข่าว นั่นคือ ทัศนคติของนักข่าวต่อแหล่งข่าวไม่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับทิศทางการนำเสนอข่าวบวกหรือลบต่อแหล่งข่าว แต่อย่างไรก็ดี ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 แสดงสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักข่าวในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับที่มีต่อรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธกับค่าเฉลี่ยของทิศทางเนื้อหาต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน ในช่วงรัฐบาล พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

หนังสือพิมพ์	ค่าเฉลี่ยทัศนคติ* ที่มีต่อรัฐบาล พล.อ.ชวลิต	ค่าเฉลี่ยของ* ทิศทางต่อรัฐบาลในข่าว	ค่าสหสัมพันธ์
กรุงเทพธุรกิจ	1.56	1.07	r = .5249 P > .05
ไทยรัฐ	2.00	1.5	
ข่าวสด	1.89	1.12	
ไทยโพสต์	1.89	1.08	
เดลินิวส์	1.78	1.2	
มติชน	1.89	1.67	

* หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยทิศทางข่าวคำนวณจากข่าวด้านบวก = 3 , ข่าวด้านลบ = 1

ค่าเฉลี่ยทัศนคตินักข่าวต่อรัฐบาล คำนวณจากเกณฑ์ มาก = 3 , ปานกลาง = 2 , น้อย = 1

3.3 สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับทิศทางข่าวต่อรัฐบาล นายชวน หลีกภัย

ค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักข่าวต่อรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับค่าเฉลี่ยของทิศทางการนำเสนอเนื้อหาการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานต่อรัฐบาล นายชวน ในข่าวอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ ทัศนคติของนักข่าวต่อแหล่งข่าวไม่มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับทิศทางการนำเสนอข่าวบวกหรือลบต่อแหล่งข่าว แต่อย่างไรก็ตาม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 แสดงสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักข่าวในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับที่มีต่อรัฐบาลนายชวน หลีกภัย กับค่าเฉลี่ยของทิศทางเนื้อหาต่อรัฐบาลเกี่ยวกับการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน ในช่วง รัฐบาล นายชวน หลีกภัย

หนังสือพิมพ์	ค่าเฉลี่ยทัศนคติ* ที่มีต่อรัฐบาล นายชวน	ค่าเฉลี่ยของ* ทิศทางต่อรัฐบาลในข่าว	ค่าสหสัมพันธ์
กรุงเทพธุรกิจ	1.67	1.18	r = .4885 P > .05
ไทยรัฐ	1.61	2.33	
ข่าวสด	1.72	1.57	
ไทยโพสต์	1.78	1.07	
เดลินิวส์	2.06	2.45	
มติชน	1.94	2.4	

*หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยทิศทางข่าวคำนวณจากข่าวด้านบวก = 3 , ข่าวด้านลบ = 1

ค่าเฉลี่ยทัศนคตินักข่าวต่อรัฐบาล คำนวณจากเกณฑ์ มาก = 3 , ปานกลาง = 2 , น้อย = 1